

Museum Architecture: A Brief History

Michaela Giebelhausen

Companion to Museum Studies

Pevsner, 1976 (History of Building Types) – od II. světové války se neobjevily žádné nové typy staveb, „...vyjma toho, že ideál muzea jakožto památníků jako takového byl nahrazen ideálem muzea jako místa k ukazování, potěšení a studia uměleckých (historických...) prací...“

- Muzea umění jsou dle Pevsnera pro vývoj muzejní architektury stěžejní

Problematika muzejní architektury osciluje mezi
chápaním muzea jako památky a jako nástroje
(monument x instrument)...v architektuře
nadále soutěží funkční a estetické pojetí
(container x content)

V poslední čtvrtině 20. století se architektura
rozdívá do mnoha stylů a stává se atraktivní pro
urbanisty a tzv. „star“ architekty, vzniká
množství literatury

Čtyři okruhy:

Rozvoj muzejních budov jako nezávislých
stavebních typů se symbolickým a
architektonickým významem

Muzeum jako památka

Muzeum jako nástroj

Muzejní boom v poslední čtvrtině 20. století

Zrod muzea

Během antiky sbírky uchovávány v chrámech, svatyních nebo v domech panovníků

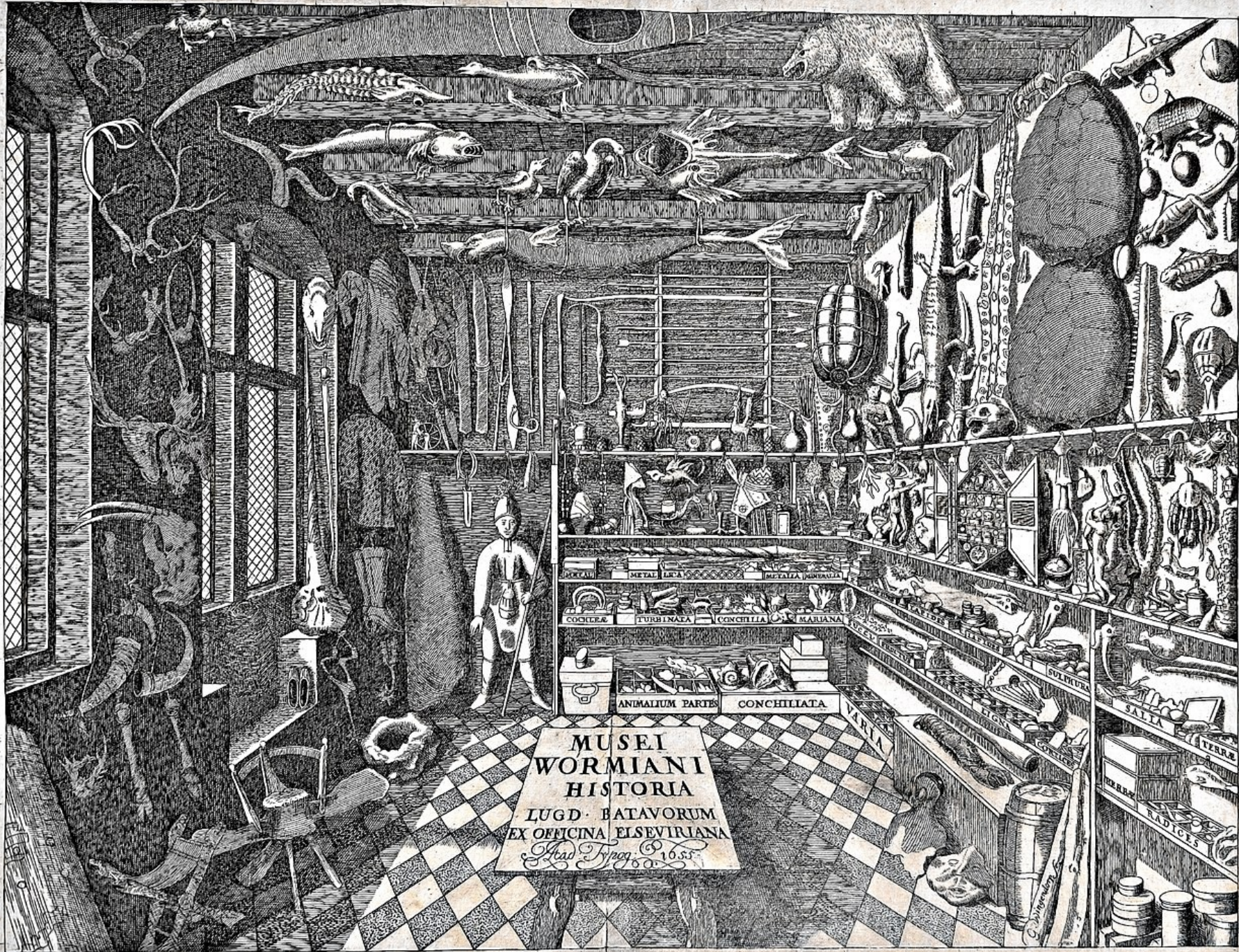
Sbírky sloužili jak náboženských účelům, tak k vyjádření bohatosti a síly panovníka, města, státu

V renesanci bylo na toto navázáno – studiola, kabinety kuriozit a galerie

Sbírky byly důležité a prominentní a jsou umístovány v italských pallazi a francouzských chateaux

8.4 Sabbioneta, long gallery, 1583–90, by Vincenzo Scamozzi

MUSEI
WORMIANI
HISTORIA
LUGD· BATAVORUM
EX OFFICINA ELSEVIRIANA
Ad Typog. 1653

COCCALI METAL LUCA METALIA MINERALIA
COCHLEA TURBINATA CONCHILIA MARIANA
ANIMALIUM PARTES CONCHILIATA

MINERALIA
SULFURA
SALIA
TERRA
RADICES
SULFURA
SALIA
TERRA
RADICES

RITRATTO DEL MUSEO DI
FERRANTE, IMPERATO

Během 18. století se královské sbírky otevírají veřejnosti – v roce 1750 je představen výběr z francouzských královských sbírek na výstavě v Palais de Luxembourg v Paříži

V roce 1779 byly v Belvederu ve Vídni vystaveny habsburské sbírky

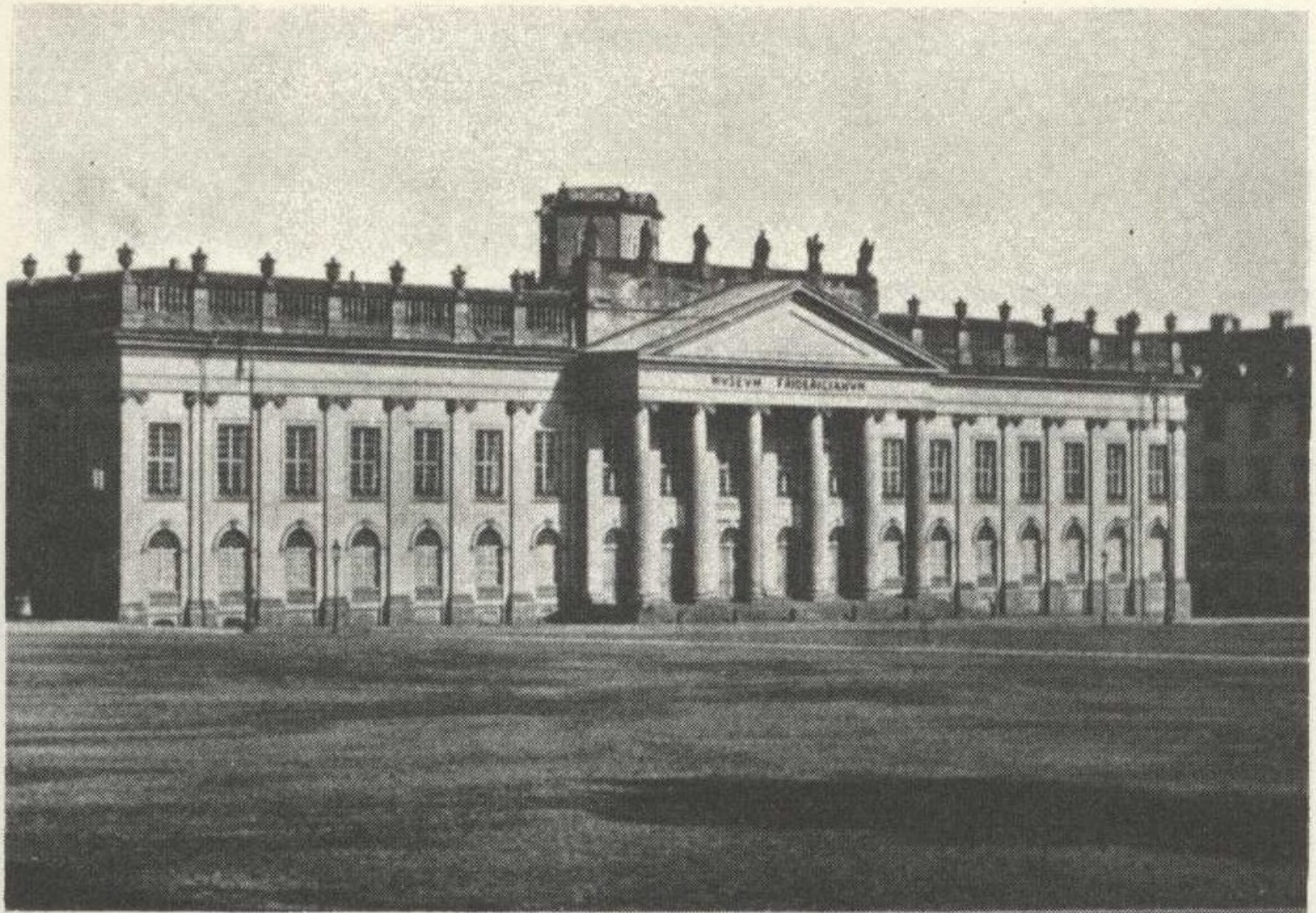

Jednou z prvních muzejních budov bylo Museum Fridericanum (1769-77) v Kasselu, postaveno bylo účelově

- Stejně tak i Prado (1784-1811) v Madridu

Jinak sbírky stále uloženy v palácích, vstup obnášel přísný dress code, návštěva byla pocítována spíše jako privilegium než občanské právo

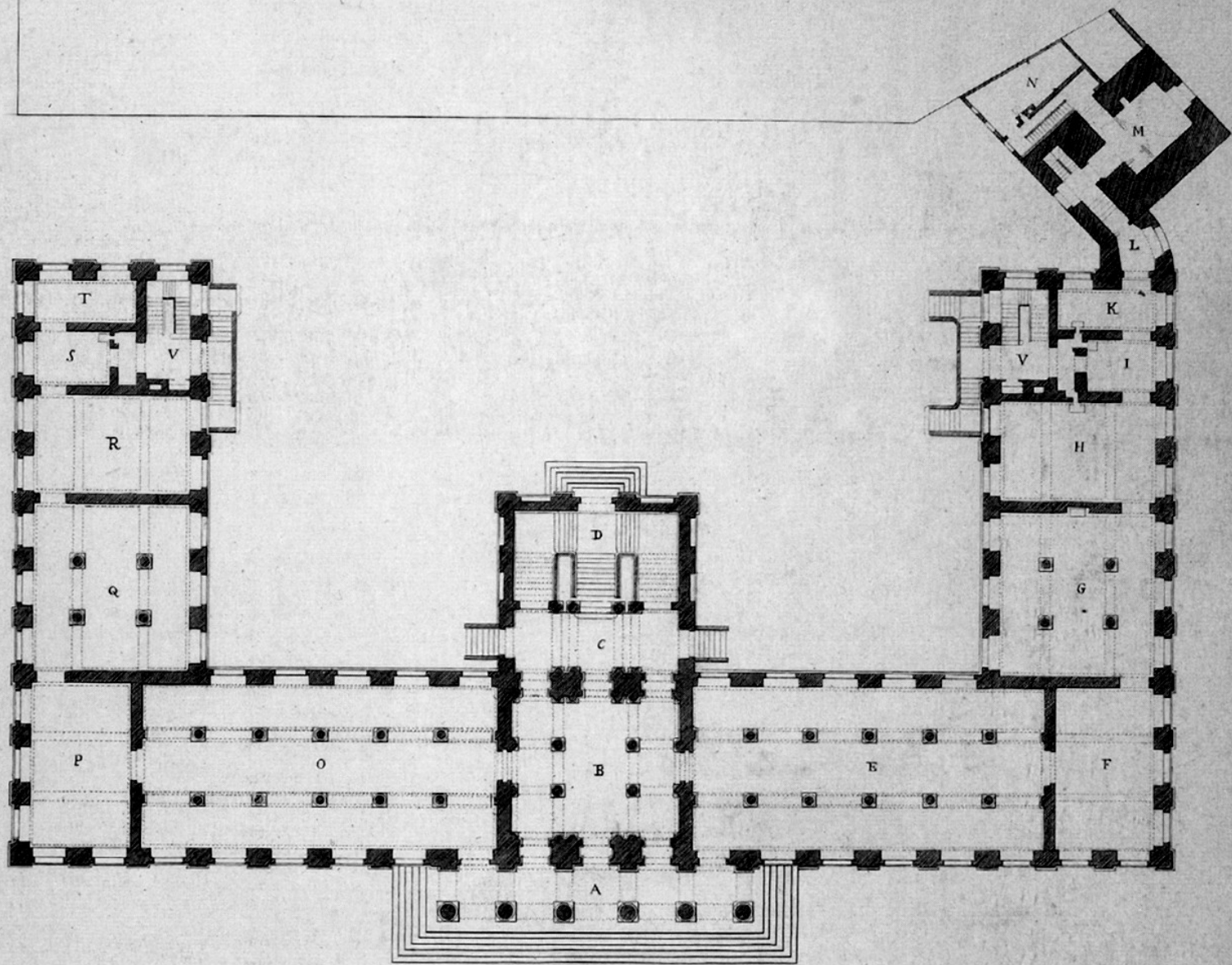
8.8 Kassel, Museum Fridericianum, 1769–77, by S. L. du Ry

MUSEVM FRIDERICIANVM

documenta

Plan au rés de chaussée du Musée Frédéricien à Cassel - A Grundriss des Museums Fredericianums zu Cassel

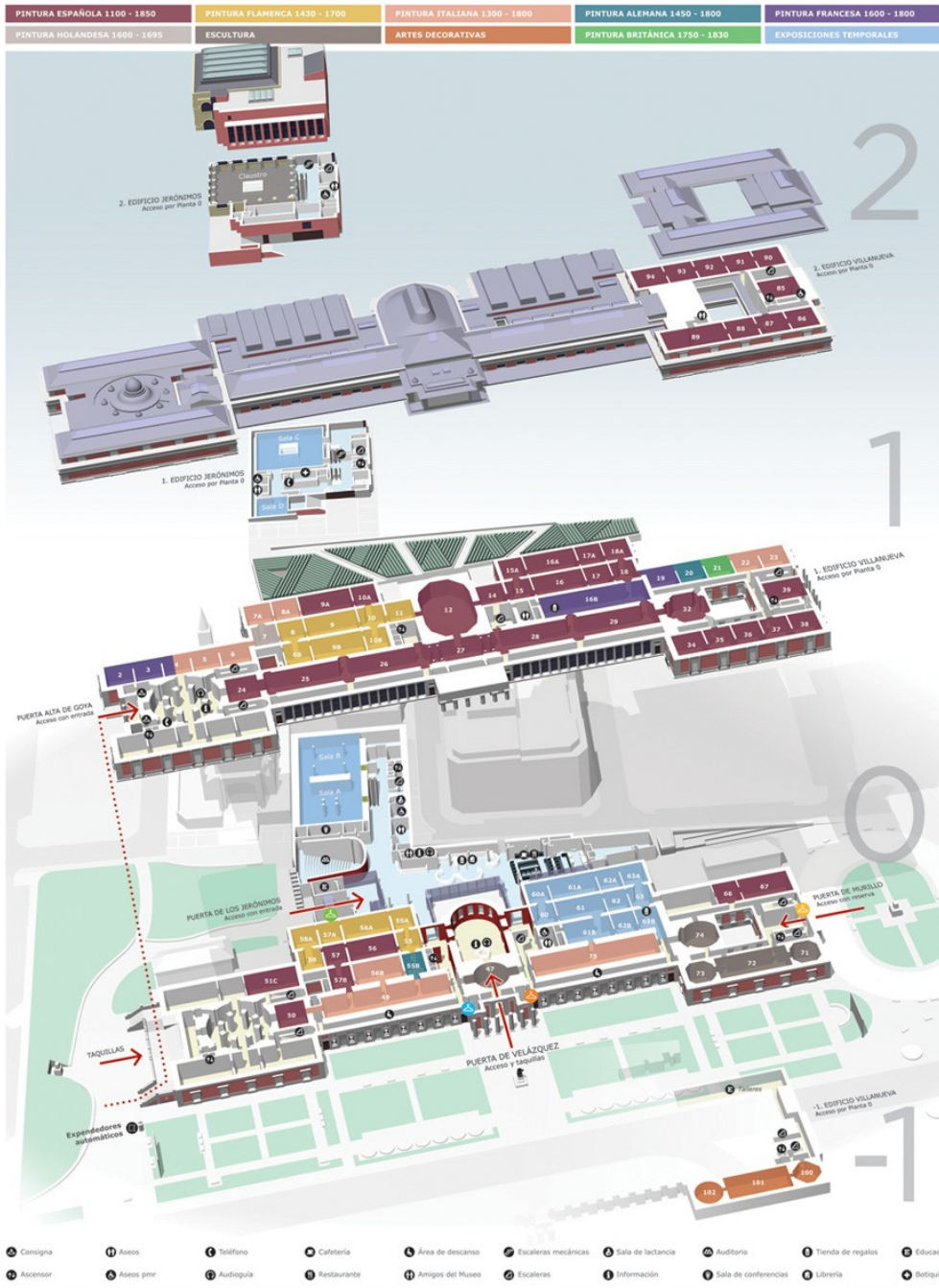
J. L. Dufly inv.

J. C. Kellner del. 1784.

8.25 Madrid, Prado, 1784–1811, by Juan de Villanueva

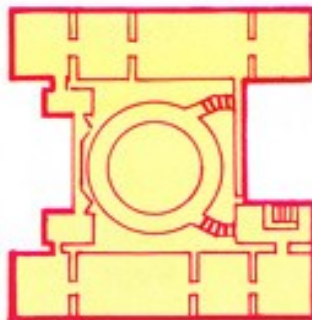

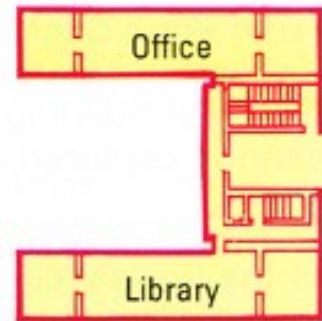
- ① Comisaria
- ② Ascensor
- ③ Ascensor pmr
- ④ Audioguía
- ⑤ Teléfono
- ⑥ Ascensor pmr
- ⑦ Audioguía
- ⑧ Cafetería
- ⑨ Restaurante
- ⑩ Área de descanso
- ⑪ Amigos del Museo
- ⑫ Escaleras
- ⑬ Sala de lactancia
- ⑭ Información
- ⑮ Sala de conferencias
- ⑯ Auditorio
- ⑰ Tienda de regalos
- ⑱ Librería
- ⑲ Educación
- ⑳ Botiquín

Museo del Prado

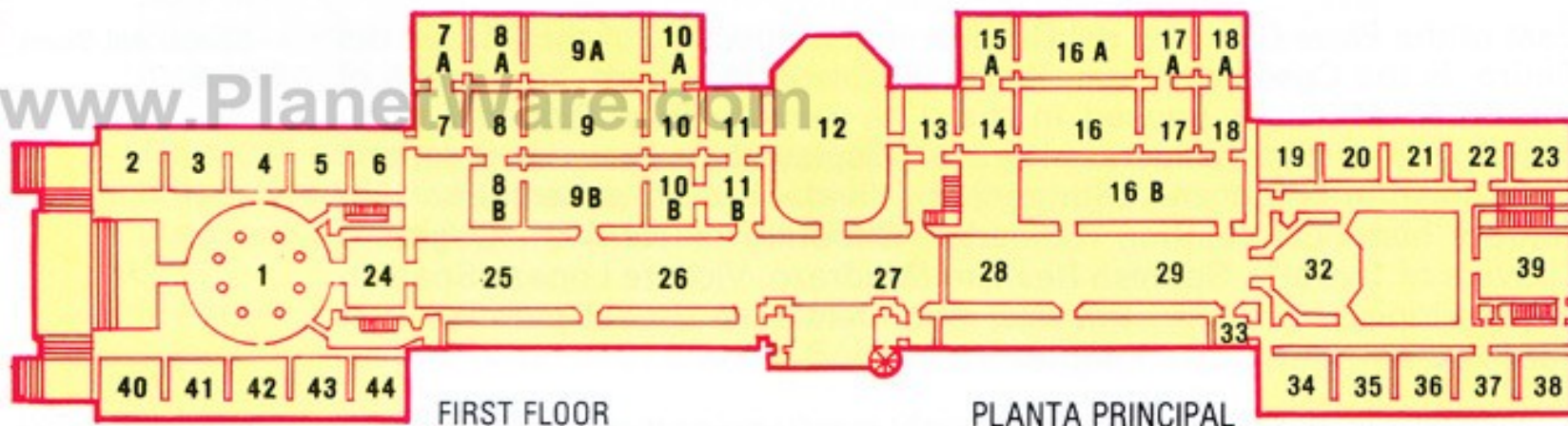
Because air-conditioning plant is being installed, some rooms of the Museum are at present closed.

SECOND FLOOR

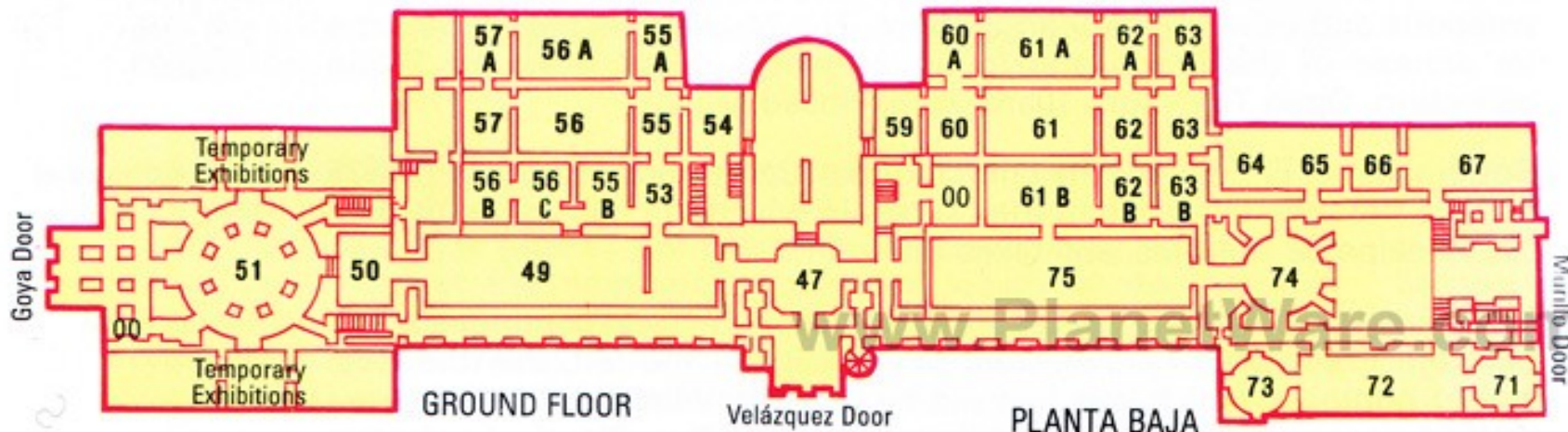

PLANTA SEGUNDA

FIRST FLOOR

PLANTA PRINCIPAL

GROUND FLOOR

PLANTA BAJA

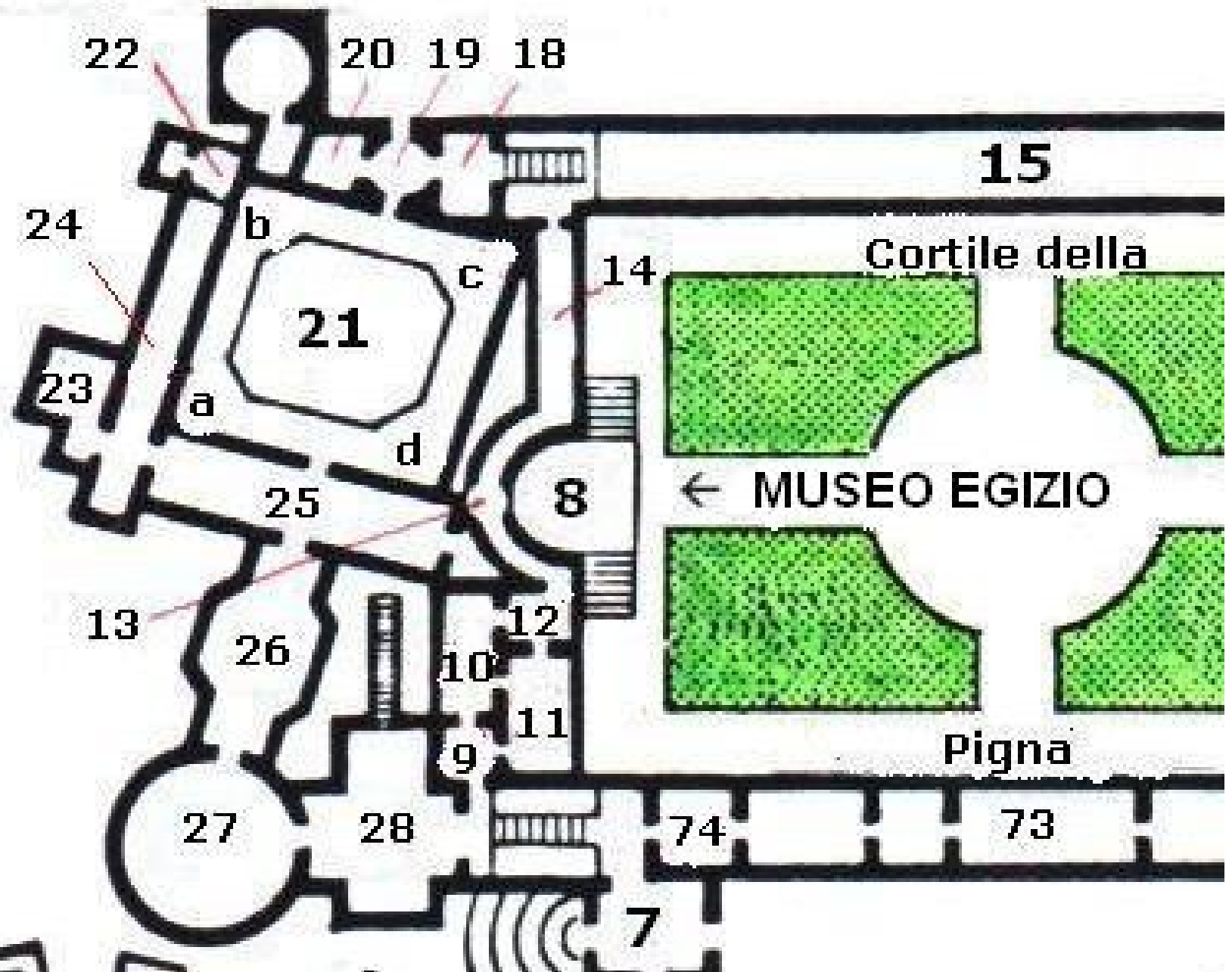
Velký vliv mělo vystavení papežských sbírek ve Vatikánu – Museo Pio Clementino (1773-1780)

- Bylo přístavbou vatikánského paláce, galerie byly postaveny na tradičním modelu vystavování soch – římských (antických) lázní
- objevují se zde dva zásadní prvky, které ovlivňují muzejní architekturu po celé Evropě

Grand staircase a domed rotunda

BRAMANTE STAIRCASE

MUSEO PIO-CLEMENTINO

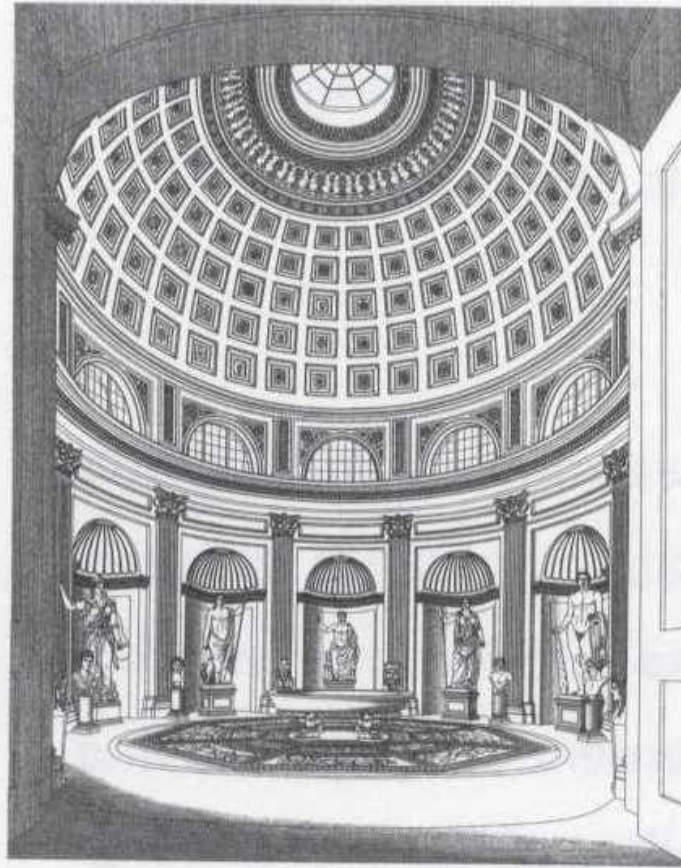
8.12 Rome, Vatican, Museo Pio-Clementino, c. 1773–80, by M. Simonetti and G. Camporesi

8.13 Rome, Vatican, Braccio Nuovo, 1806–23, by Raffaello Stern

24 The Vatican, rotunda of the Museo Pio-Clementino (Michelangelo Simonetti, 1773-80); engraving in the manner of Paul Letarouilly: *Le Vatican*, Paris 1882

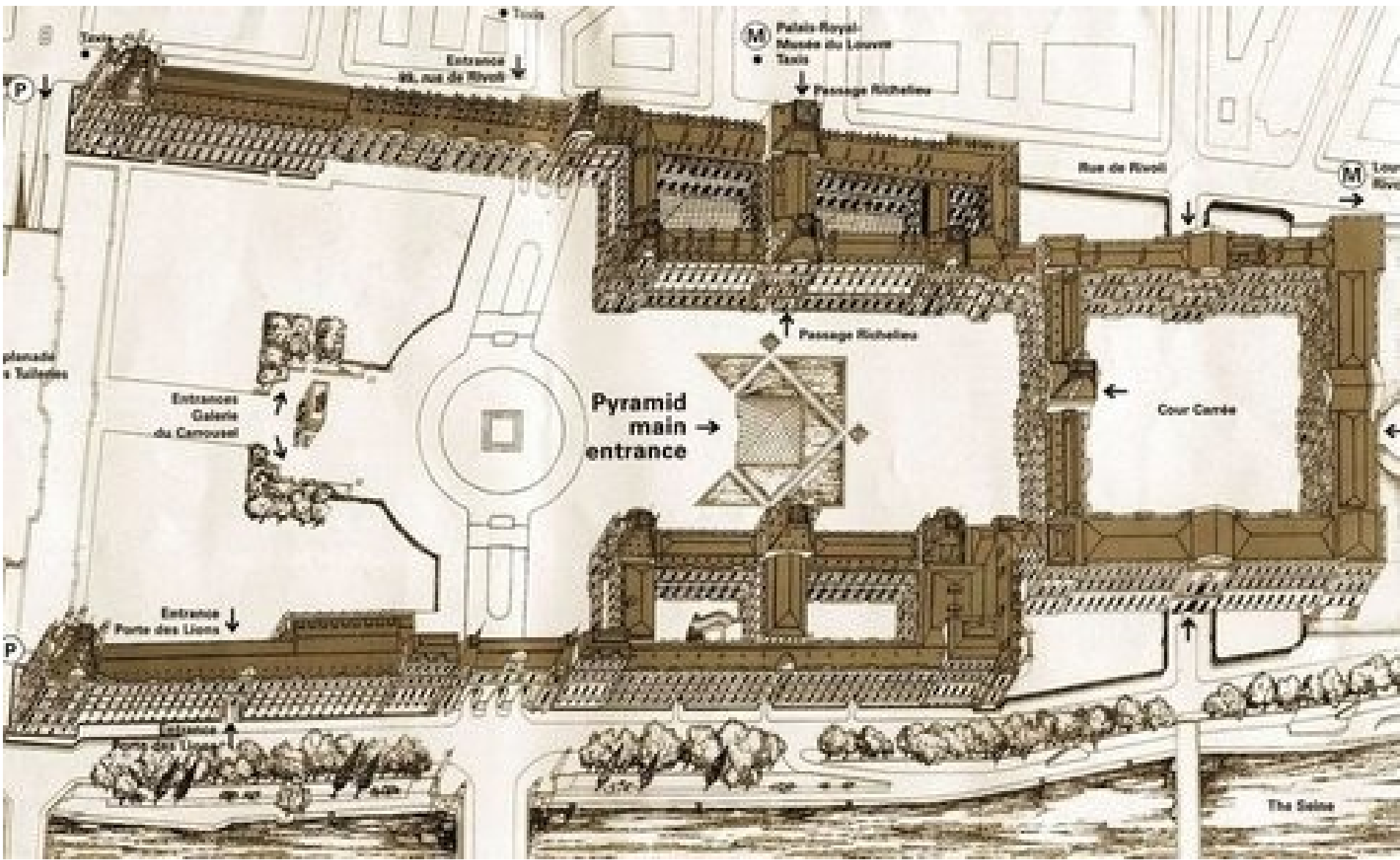

Louvre (otevřen 1793) – sbírky jako tradiční výraz privilegií byly přeměněny na majetek mladé francouzské republiky --- sbírky národním pokladem...“civilising ritual“

- Muzeum sloužilo i jako studijní sbírka pro umělce
- „...Musée Français nepřispělo významně k historii muzejní architektury (stavba je původně palácem), ale signalizovalo politický potenciál muzea jakožto nástroje vlády...“

Stalo se výkladní skříní válečných trofejí a úspěchů...v roce 1804 bylo přejmenováno na Musée Napoleon a stalo se největším muzeem s největší sbírkou umění

--- po roce 1815 po kongresu ve Vídni proběhly repatriace děl, což mj. přispělo k muzejnímu boomu v Evropě...v nových institucích však již přežil francouzský přístup – sbírky začaly být pocítovány jako národní a veřejnosti přístupné

8.22 Hubert Robert, 'Project for lighting the Grande Galerie of the Louvre through the roof and for dividing it without taking away the view of the length of the premises', made c. 1786 and shown at the Salon of 1796 (*Private Collection*)

Spolu s otevíráním se muzeí veřejnosti se projektování muzejních budov stalo také předmětem soutěží na uměleckých akademiích

Jean-Nicolaus-Louis Durand (Precis de lecons, 1802-05)...vypracováno na základě jeho výuky na pařížské polytechnice...přináší několik náhledů nových i starých muzejních budov

J.-N.-L. Durand

Design předpokládá čtyři křídla, sestavená do čtverce, do něhož lze vepsat „**Greek cross**“ a **centrální rotundu**

Každé z křídel má zvláštní vstup, který je zvýrazněn portikem se 46 sloupy

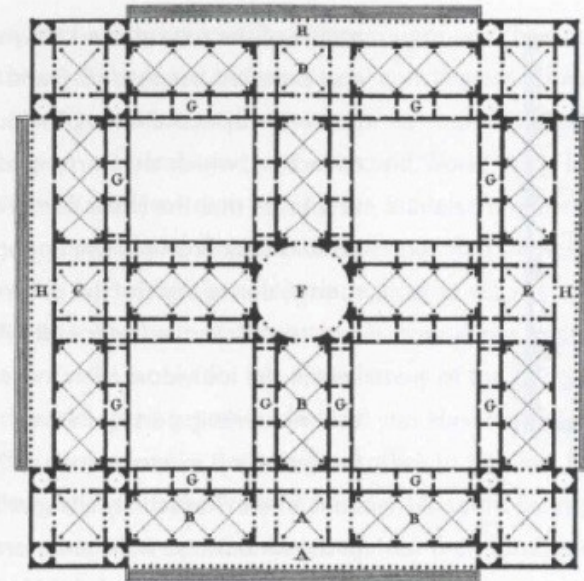
- Durand v budově předpokládal malířská a sochařská díla, byla i prostorem pro dočasné výstavy

V budově měla též být umístěny prostory pro umělce (artist's studios) --- chápal praktikující umělce jako jednu z hlavních cílových skupin (podobně jako tomu bylo u Musée Français)

Durand koncipoval svým návrhem rámec pro stavbu velké šíře muzeí v Evropě

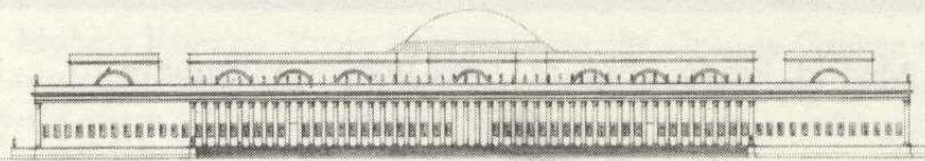
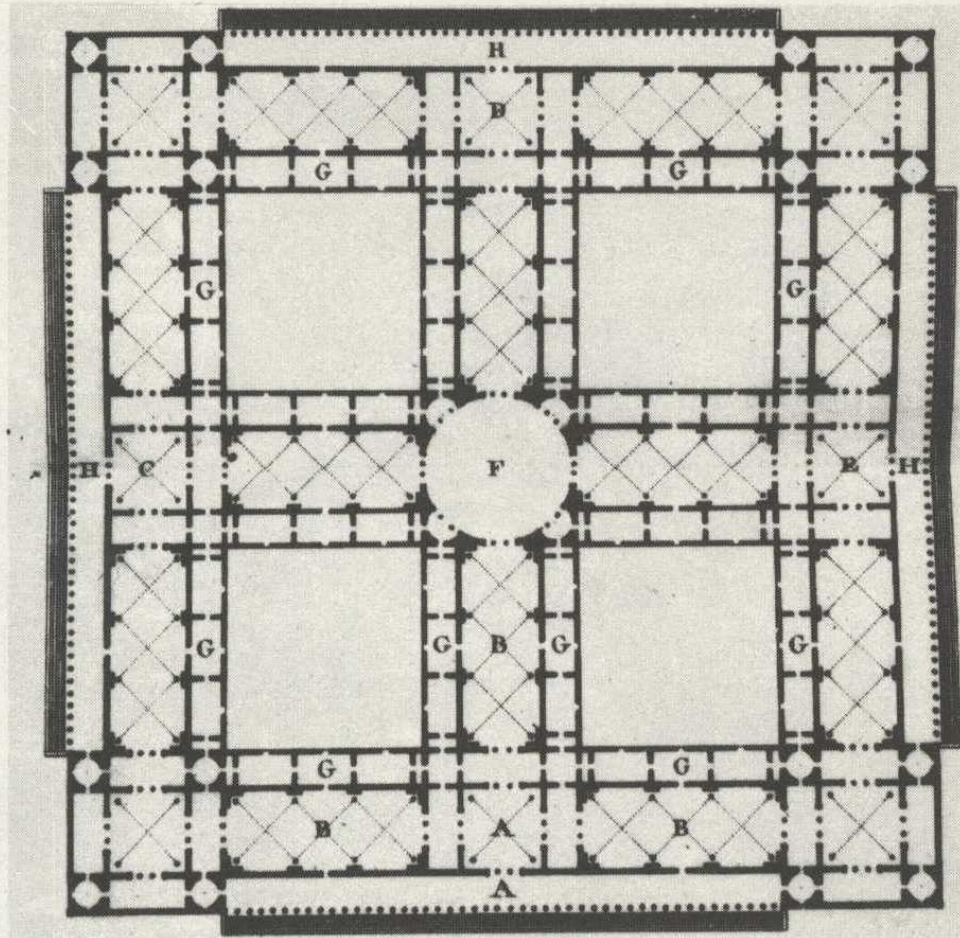
25 Jean-Nicolas-Louis Durand: Design for a museum: ground plan and section, from: J.N.L. Durand: Précis des leçons d'architecture, vol. 2, Paris 1803

- A. Porche et Vestibule.
- B. Salles d'exposition annuelles.
- C. Salles de Peinture.
- D. Salles de Sculpture.

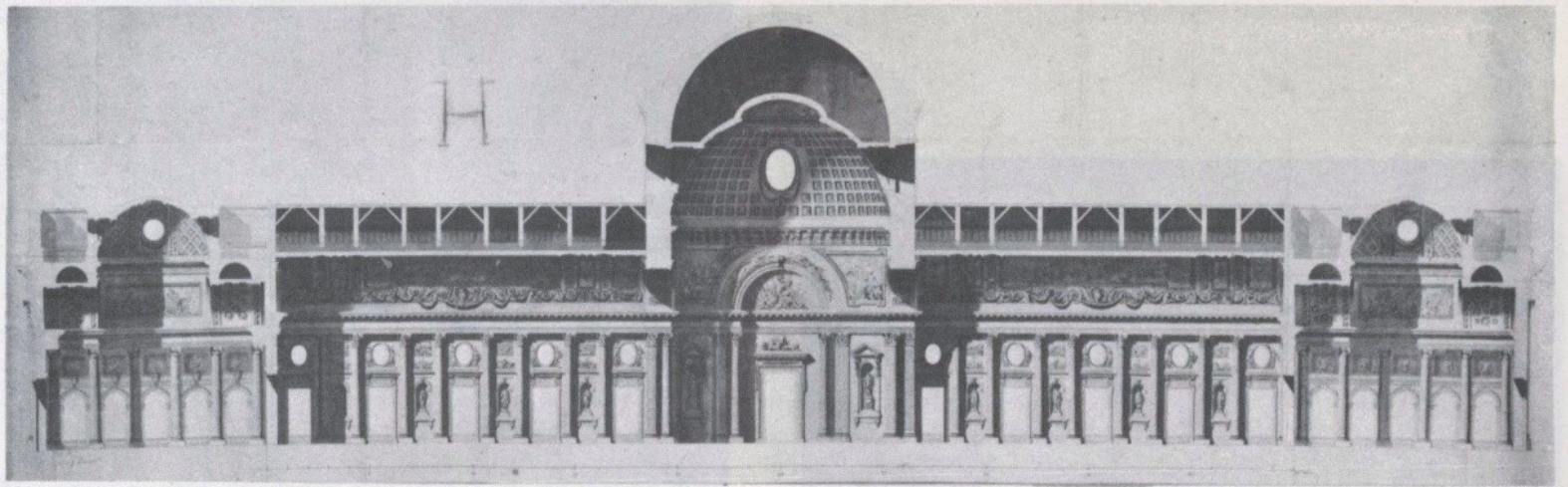

- E. Salles d'Architecture.
- F. Salle de Réunion
- G. Cabinets des Artistes.
- H. Entrées particulières.

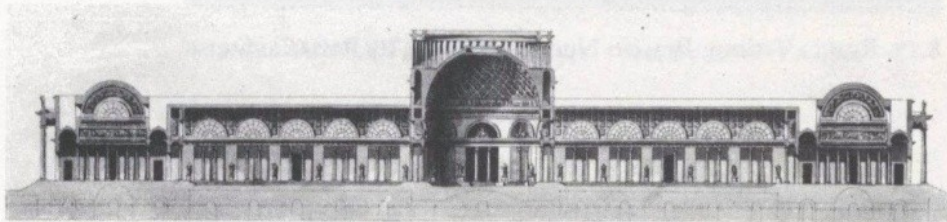
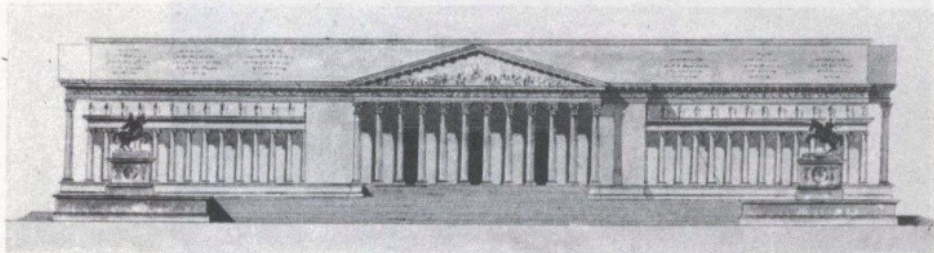

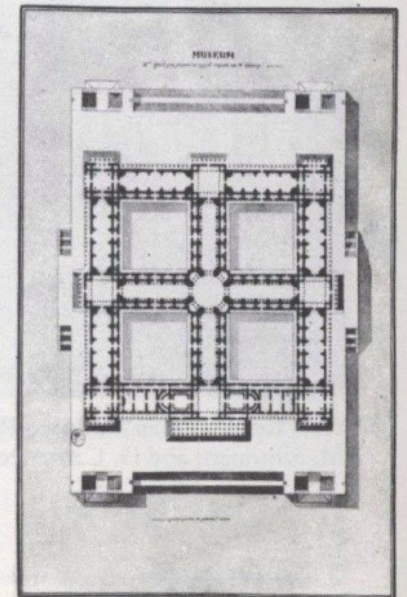
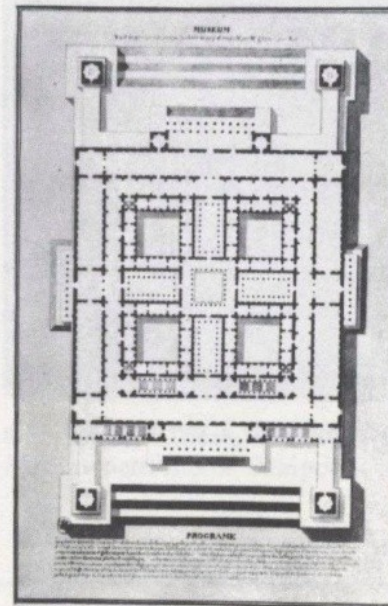
8.26, 27 J.-N.-L. Durand, design for a museum (*Précis*, 1802–09):
plan and elevation

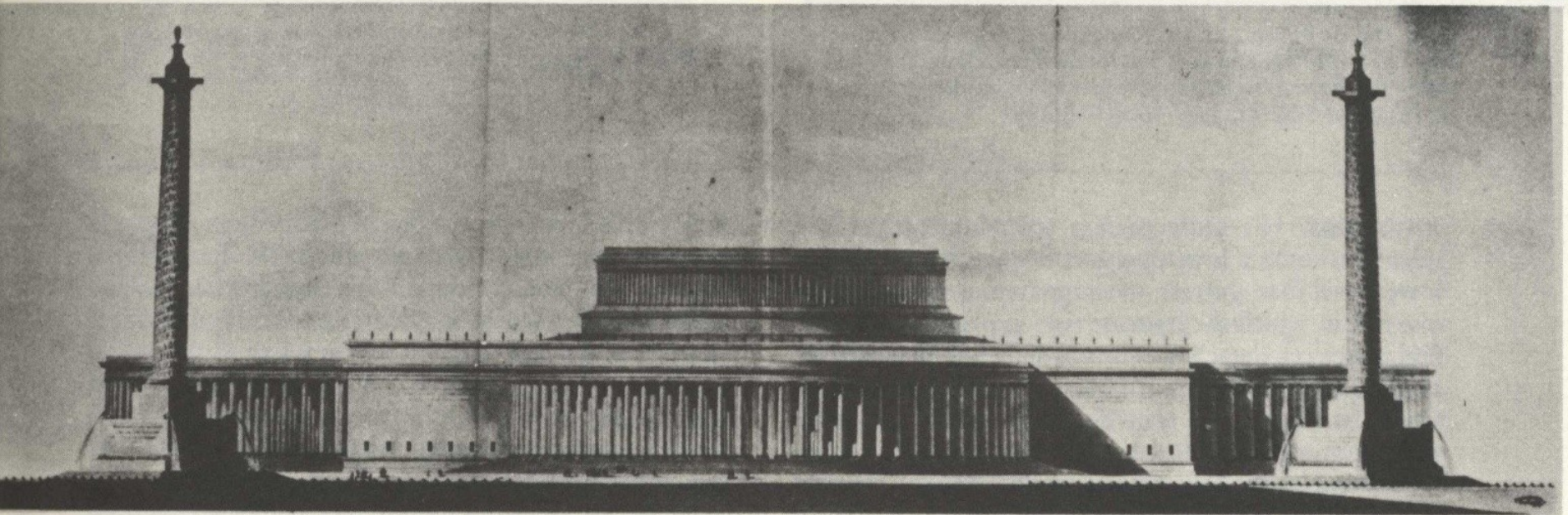
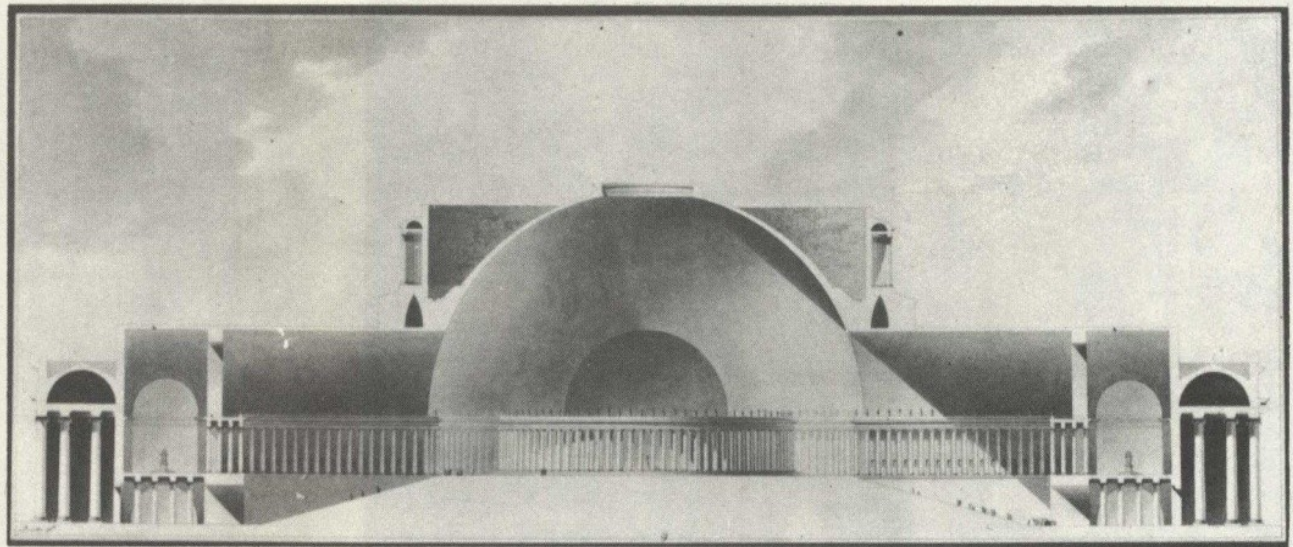
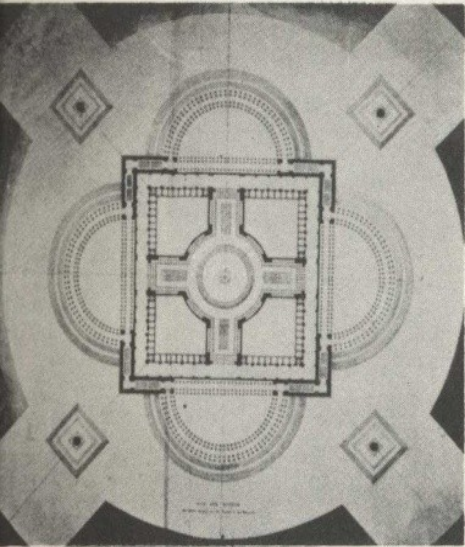
8.14 L.-F. Trouard, design for a gallery, 1753

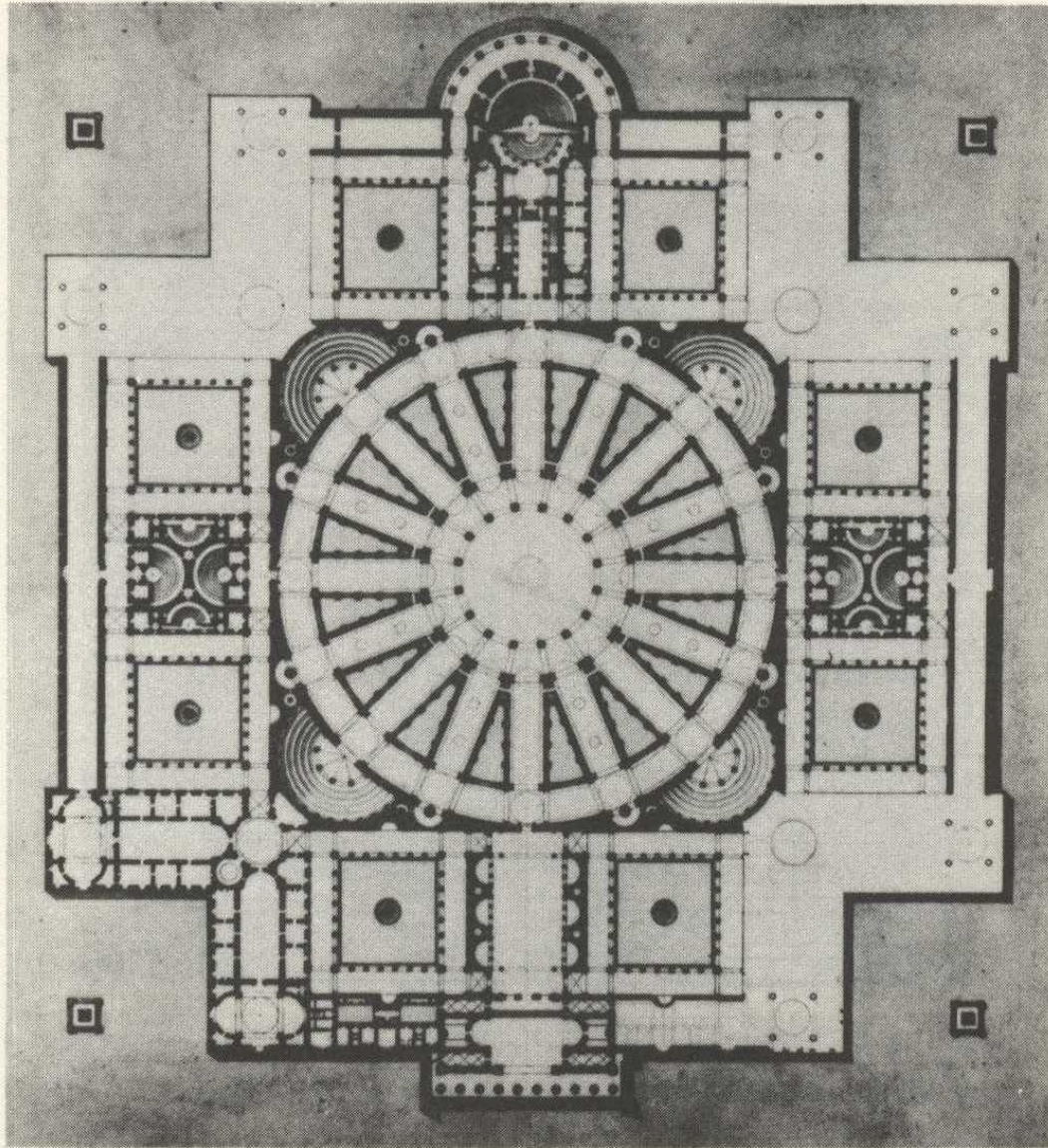
8.15, 16 Guy de Gisors (top) and J.-F. Delannoy, designs for a museum, 1778-79

8.17, 18 Guy de Gisors (left) and J.-F. Delannoy, designs for a museum, 1778-79

8.19–21 E.-L. Boullée, design for a museum, 1783: plan, section of central square, and elevation (*Paris, Bibliothèque Nationale*)

8.28 P.-A. Pâris, design for a museum, c. 1810 (*Besan on, Musée des Beaux-Arts*)

Muzeum jako památník

První polovina 19. století – muzejní boom v Bavorsku...budoucí král Ludvík I. Bavorský, inspirován Římem, rozhodnutí o stavbě muzeí

V rychlém sledu rozplánována a postavena tři klíčová muzea:

Glyptotéka (1815-1830)

Alte Pinakothek (1826-1836)

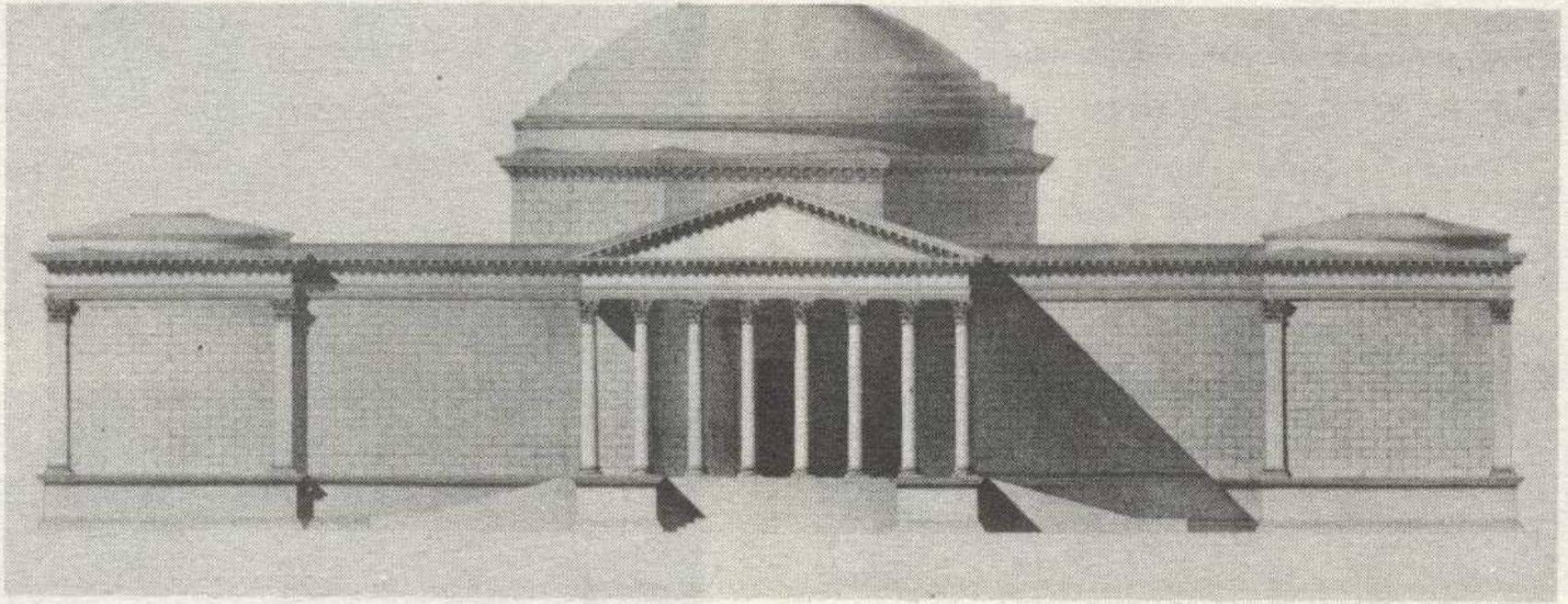
Neue Pinakothek (1846-1853)

Glyptotéka (Leo von Klenze)...zvítězil v soutěži v roce 1814

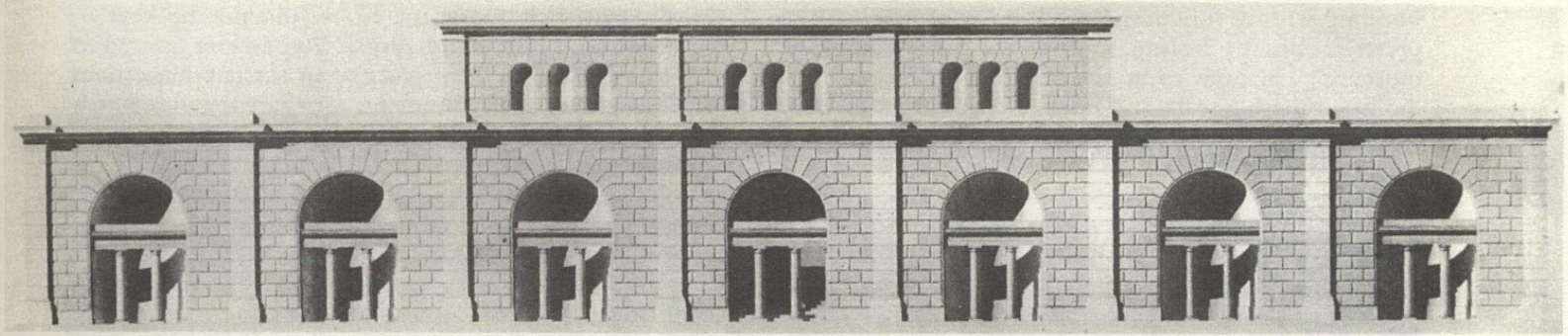
- Čtvercový půdorys, ale s modifikací původního vzoru (navazuje spíše na Museum Fridericianum, 1769-1777)
- V průběhu plánování koncept mění – jde o čtvercovou stavbu, s centrálním portikem s osmi ionskými sloupy
- V šesti výklencích (tři a tři) vsazeny sochy

Interiér – vymalován vždy převážně jednou barvou (nejčastěji zelenou či červenou), stropy a podlahy byly vzorovány --- účelem byla dekorativnost, ale i didaktičnost, ornamenty a barvou měla být naznačena historická epocha

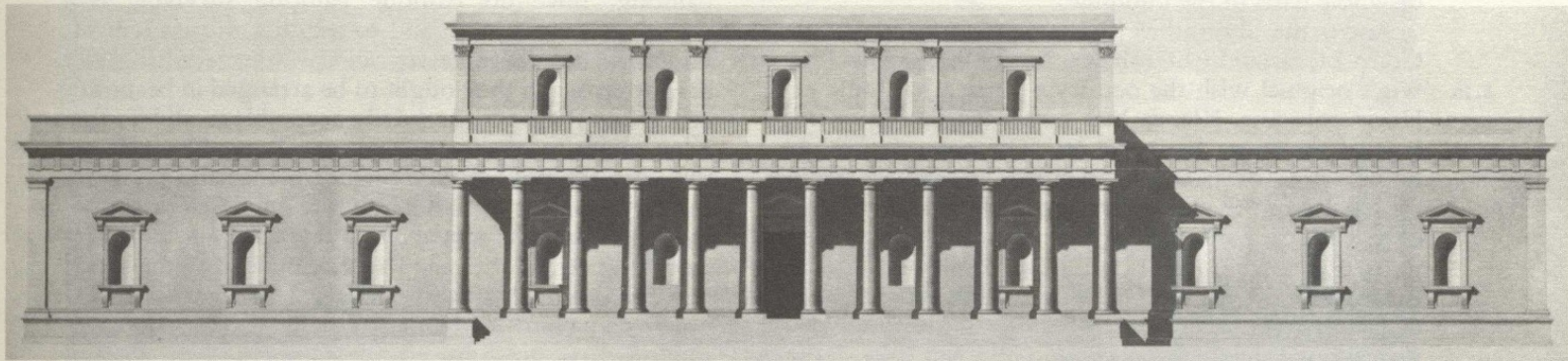
U vchodu plaketa k počtě zakladateli, dále již návštěvník veden lineárně čtyřmi křídly (chronologicky)

8.33 Karl von Fischer, design for the Munich Glyptothek

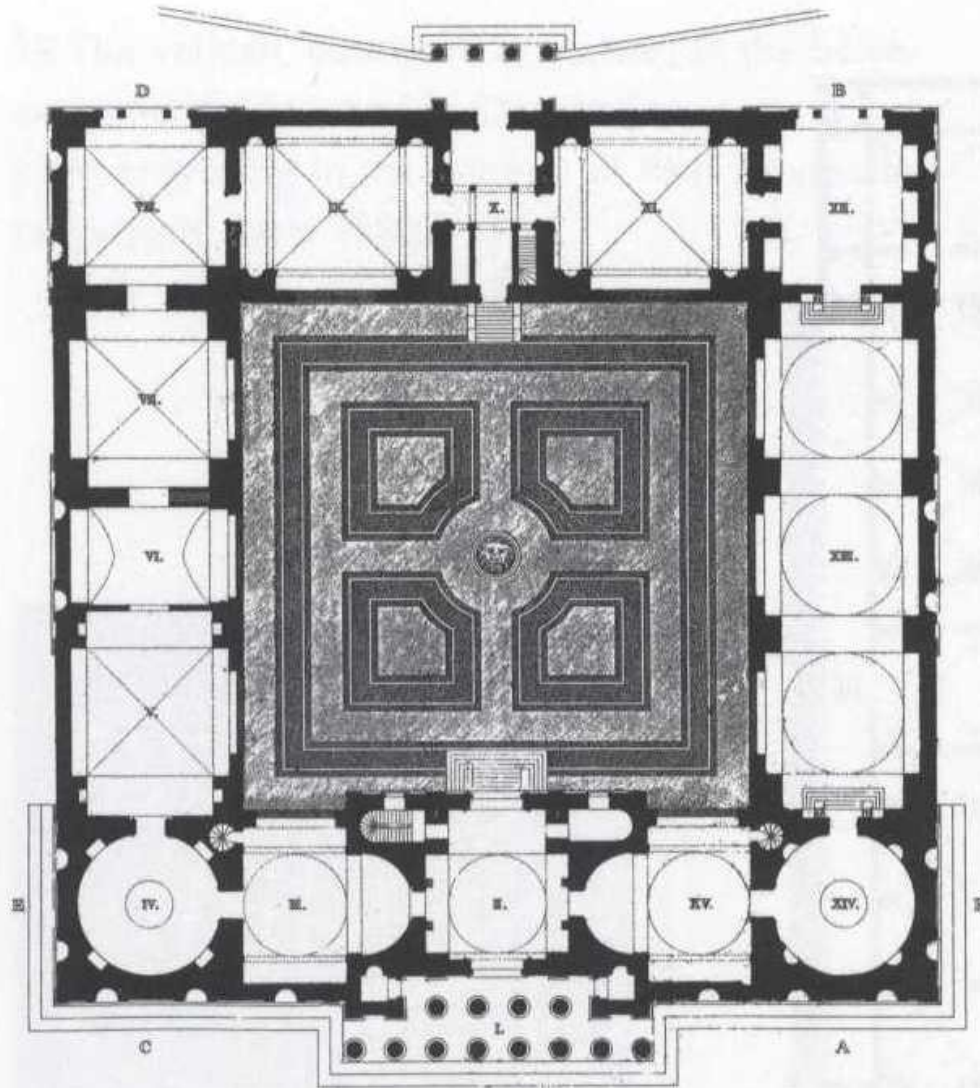
8.34 Leo von Klenze, 'Roman' design for the Munich Glyptothek, 1815 (*Munich, Staatliche Graphische Sammlung*)

8.35 Leo von Klenze, 'Renaissance' design for the Munich Glyptothek, 1815 (*Munich, Staatliche Graphische Sammlung*)

8.36 Munich, Glyptothek, 1815-30, by Leo von Klenze

32 Munich, Glyptothek, ground plan
(Leo von Klenze, 1816-30)

Altes Museum, Berlin (1823-1830)

Karl Friedrich von Schinkel

- Opět modifikace Durandova vzoru, oproti Glyptotéce, která byla spíš zjednodušením, Schinkel model rozvinul
- Ponechal rotundu, ale budova byla dvoupatrová
- Byla postavena na „podstavci-soklu“ na který se vstupovalo širokým, monumentálním schodištěm
--- návštěvník byl uveden přímo do středu budovy
– **rotundy s dvěma podlažími a kopulí**

Zaklenutá rotunda do sebe spojovala koncept
Duranda a uchvacující prostor Pantheonu
Schinkel počítal též s psychologickou funkcí
--- v centrálním prostoru se měl návštěvník
odreagovat od každodenních starostí a
připravit se na kontemplaci nad uměním

Vstup monumentálním schodištěm, skryt za ionskými sloupy, které jsou umístěny po celé hlavní fasádě

Ve spodním patře antické sochy, v prvním malířské práce – řazeno chronologicky stejně jako v Glyptotéce, procházeno galeriemi

Vnitřní výzdoba podobně bohatá jako v Glyptotéce

Během 19. století bylo Altes Museum doplněno dalšími stavbami:

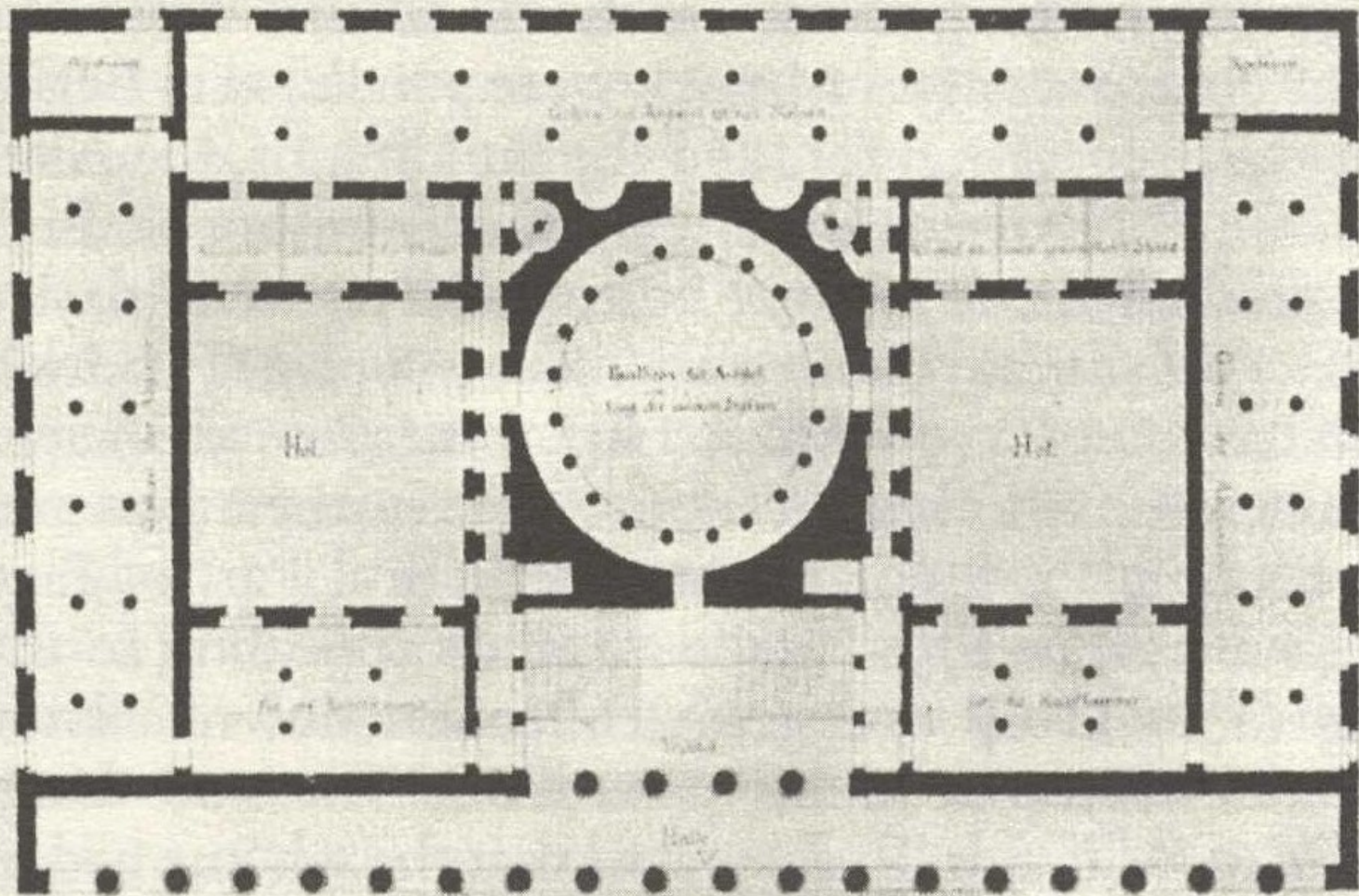
Neues Museum (1841-59)

National Gallery (1866-76)

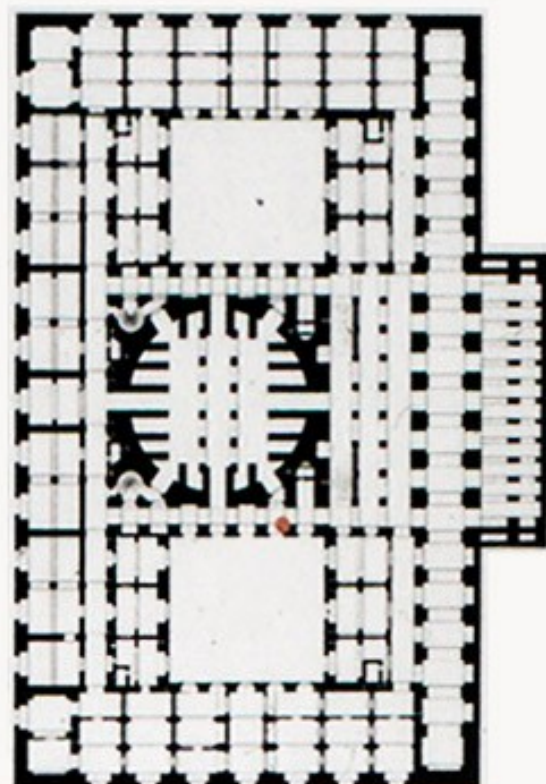
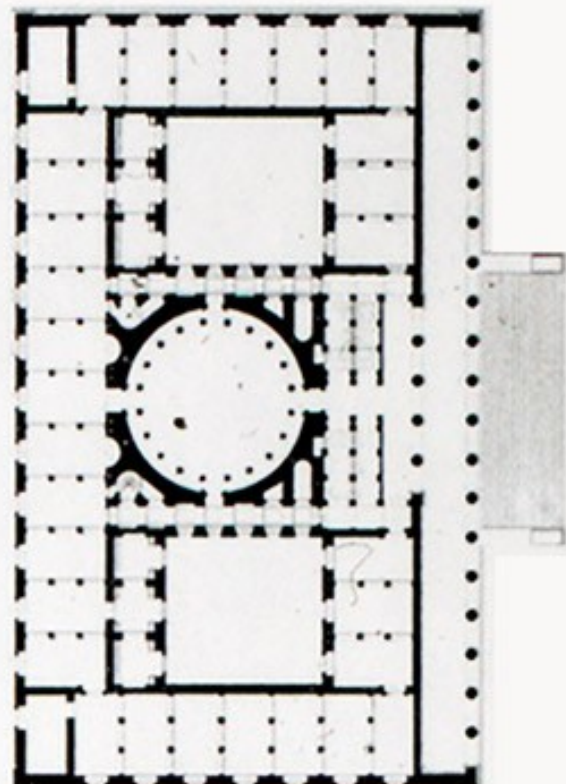
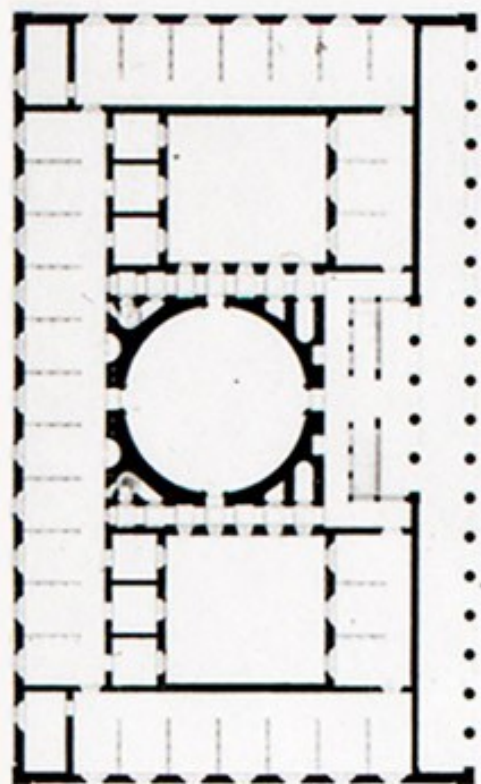
Kaiser-Friedrich Museum (1904, Bode Museum)

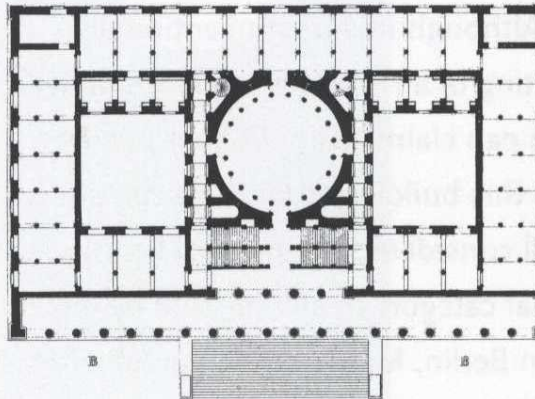
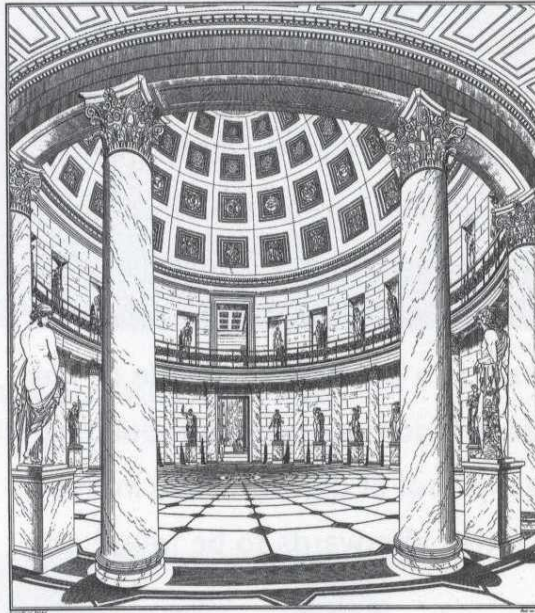
Pergamon Museum (1930)

- Vzniká Museumsinsel (projektován už 1840, vzor Akropole)

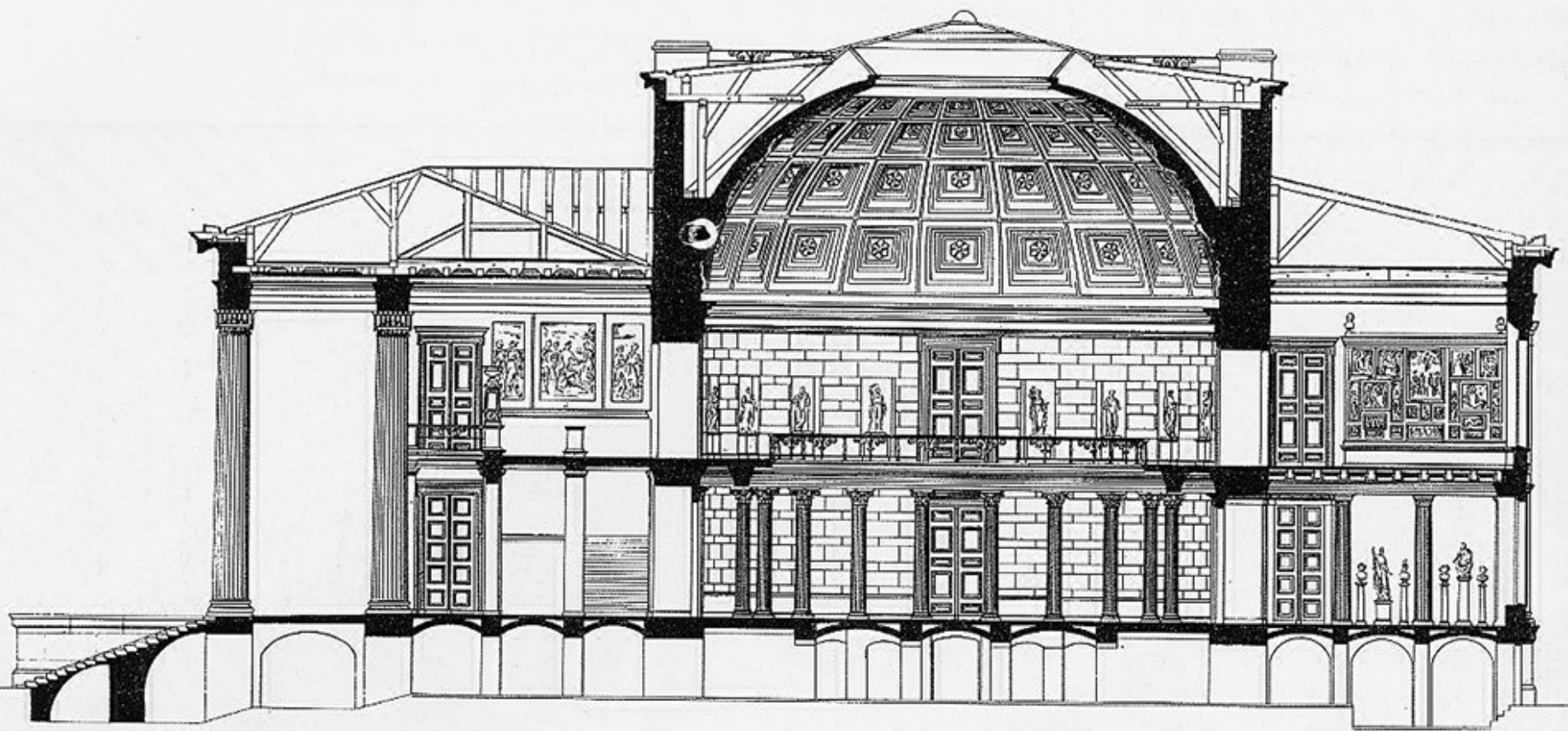

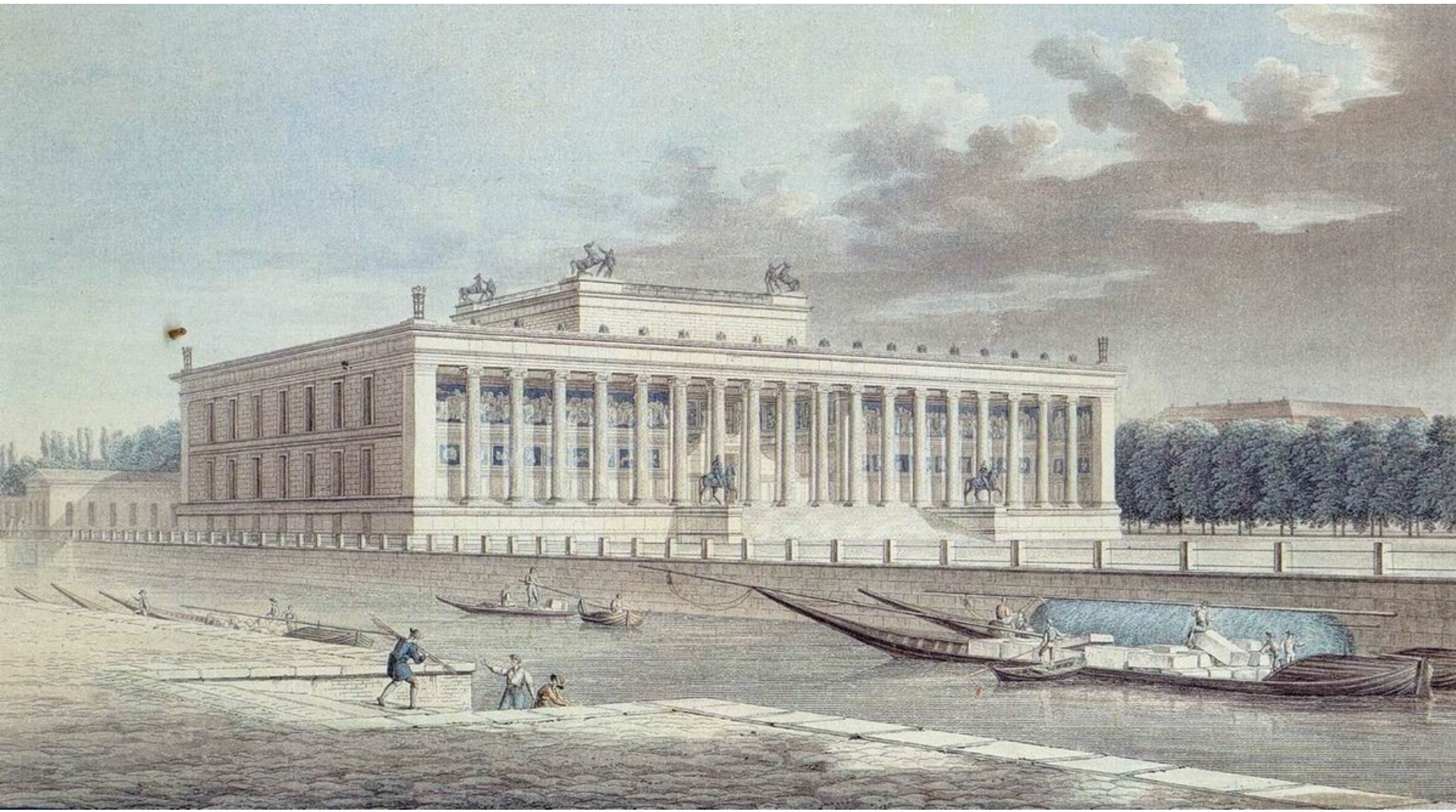
8.38 Berlin, Altes Museum, 1823–30, by K. F. Schinkel

34 (bottom) + 35 (top) Berlin, Altes Museum
(Karl Friedrich Schinkel, 1823-30), ground floor
plan | rotunda; from: K.F. Schinkel: Sammlung
architektonischer Entwürfe, 1831

Po úspěšné práci na Glyptotéce byl Leo von Klenze požádán o postavení budovy pro královskou sbírku obrazů – Alte Pinakothek (1826-1836)

Fasáda vytvořena na základ renesančních vzorů, budova dělena do 25 částí, na každé straně je umístěn ještě jeden pavilon, 2 patra

Ve spodním patře kanceláře, depozitáře atd.

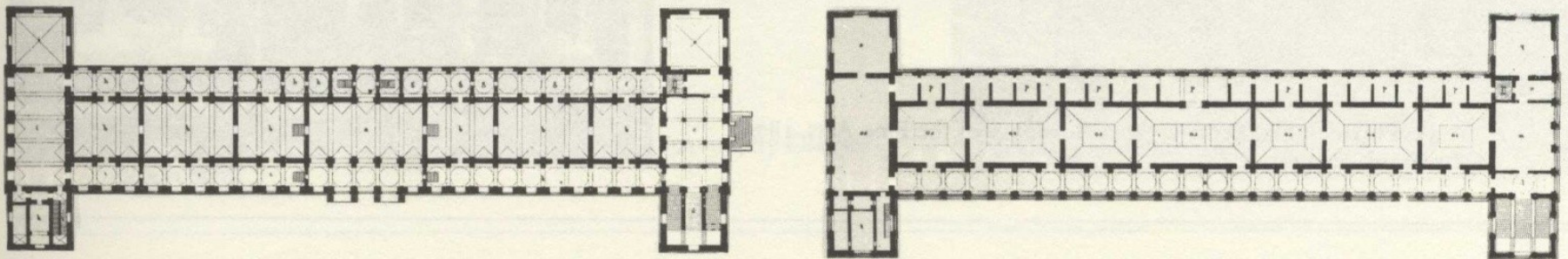
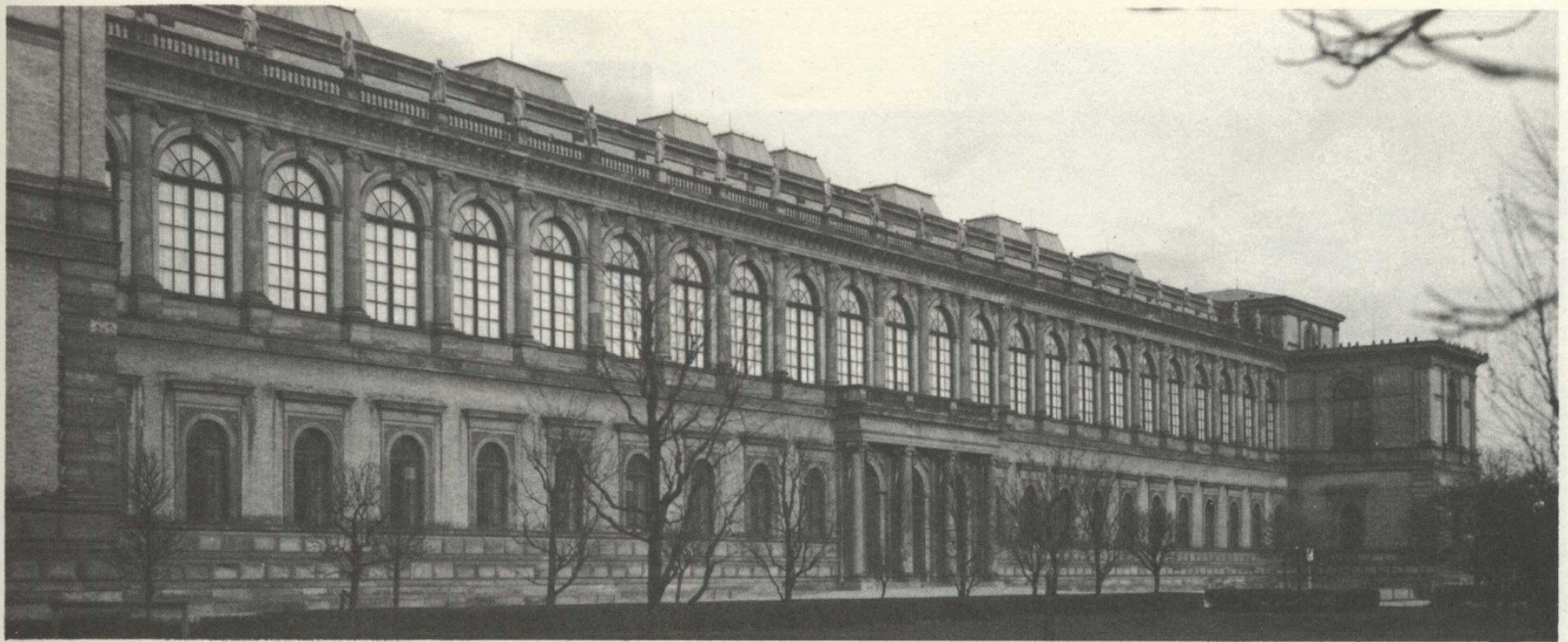
V horním patře vystaveny sbírky

Stavba vnitřně rozdělena na **dva typy místností, různě osvětlené** – velké pro velké malby, osvětlené shora --- menší kabinety pro žánrové skupiny menších obrazů, osvětlené z boční strany

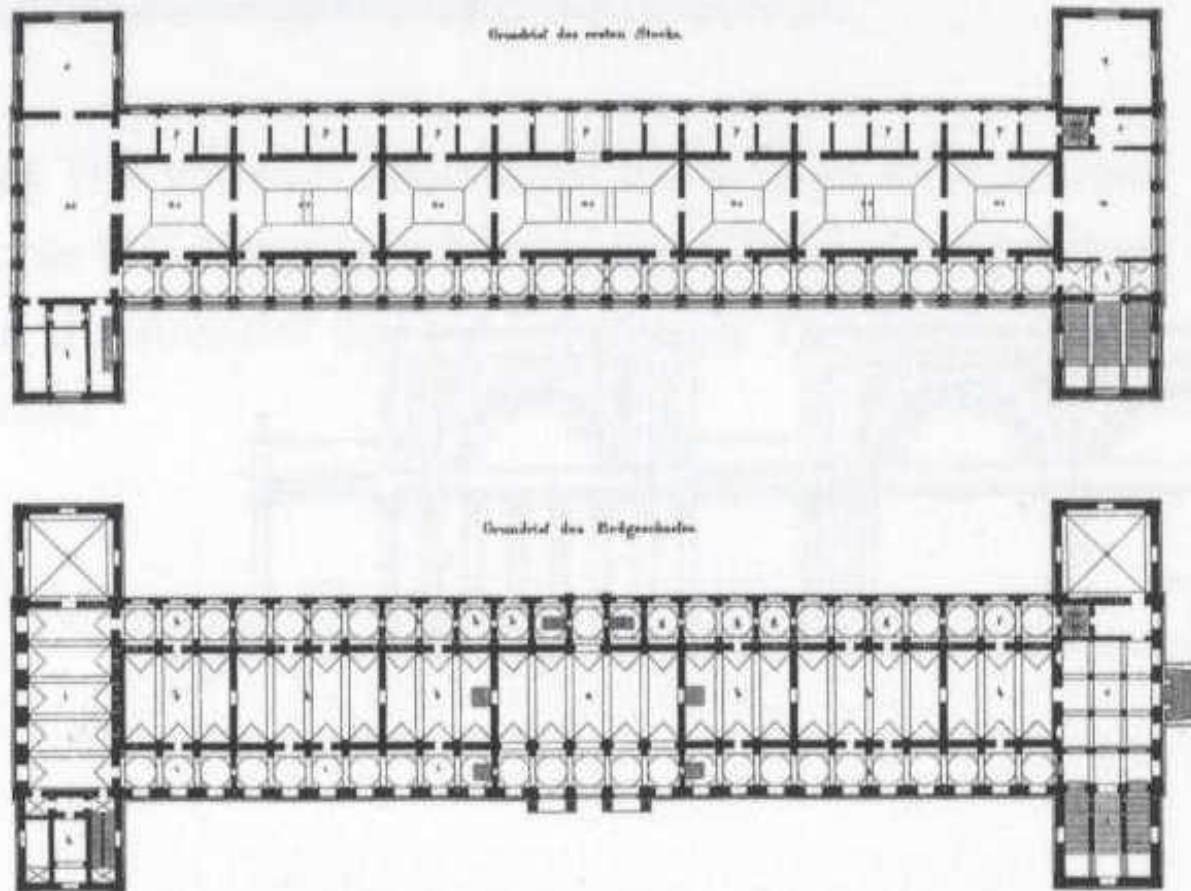
--- v 19. století se tento přístup objevil i v dalších **velkých muzeích** (Semper – Picture Gallery Dresden, 1847-1855; Klenze – nové křídlo Ermitáže, 1842-1851; August von Voit – Neue Pinakothek Mnichov, 1846-1853; Oskar Sommer – Städelches Kunstinstitut Frankfurt, 1878)

Renesanční vliv symbolicky vyjádřen i položením základního kamene 7. 4. 1826 v den narozenin Raphaela – malířská díla prezentována sice chronologicky, Raphaelova však prezentována v bočním západním pavilonu

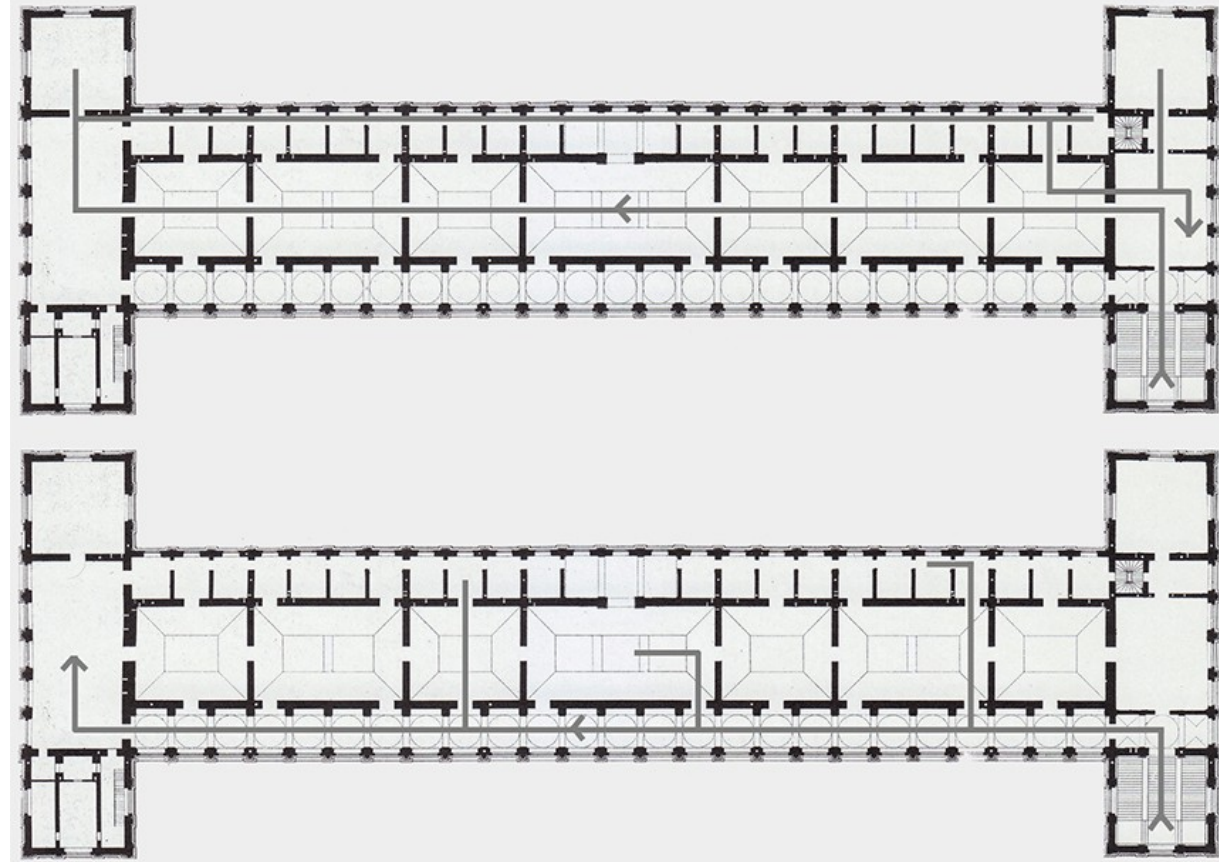
Umístěn na nejvzdálenějším místě od vchodu jako vrchol prohlídky

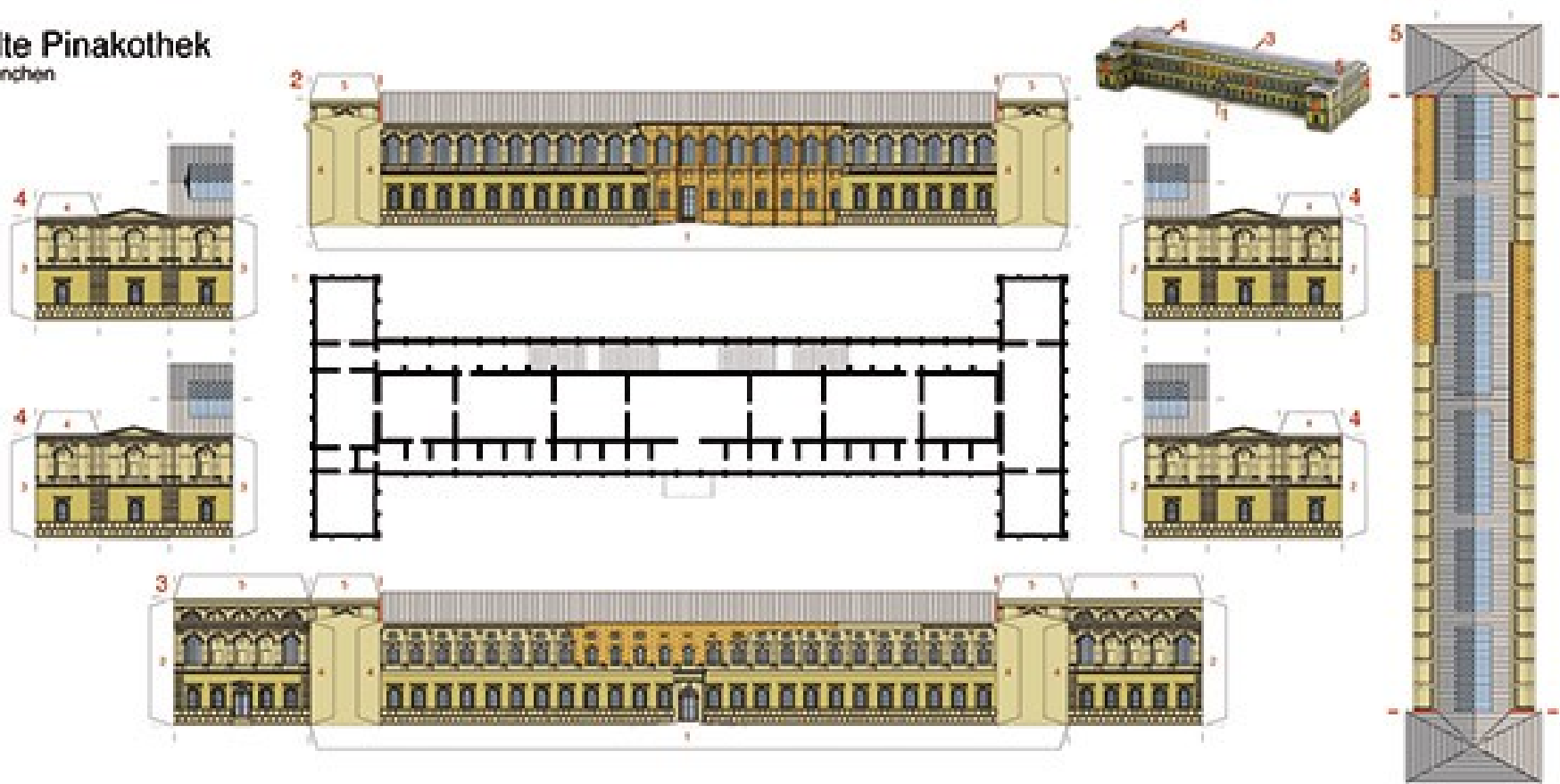
8.41-43 Munich, Alte Pinakothek, 1826-36, by Leo von Klenze: façade, and plans of ground and upper floors

33 Munich, Alte Pinakothek, ground plan
(Leo von Klenze, 1822-36)

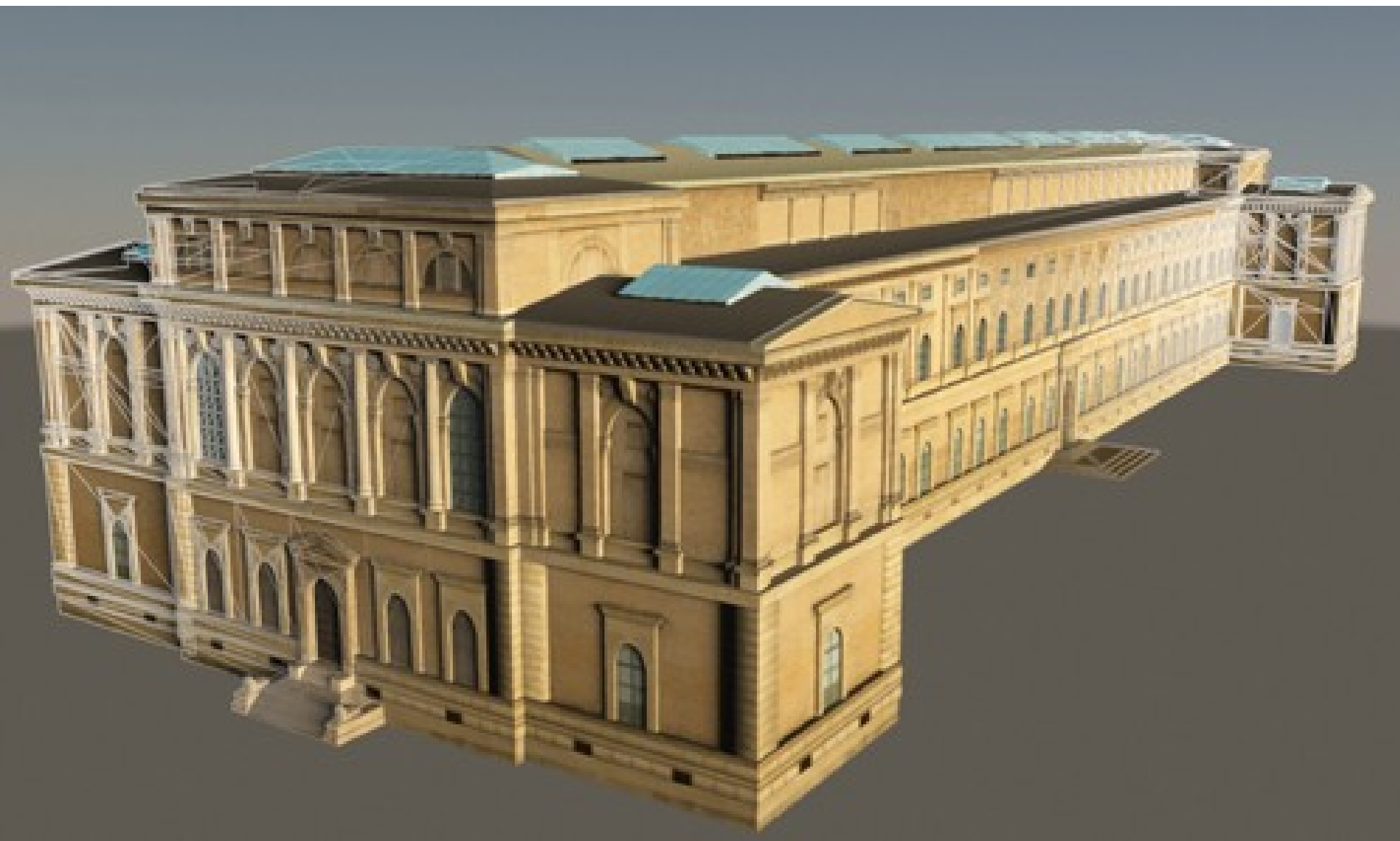

Alte Pinakothek München

Muzea v Mnichově a Berlíně kodifikovala nový typ muzejní budovy

Glyptotéka, Altes Museum a Alte Pinakothek – dokazován úzký vztah mezi „obsahem“ a „prostorem“, ve kterém je obsah umístěn (content x container)

Architektura muzea zdůrazňovala funkci instituce v památkové rovině

Podobně tomu bylo i u muzeí přírodovědeckých sbírek

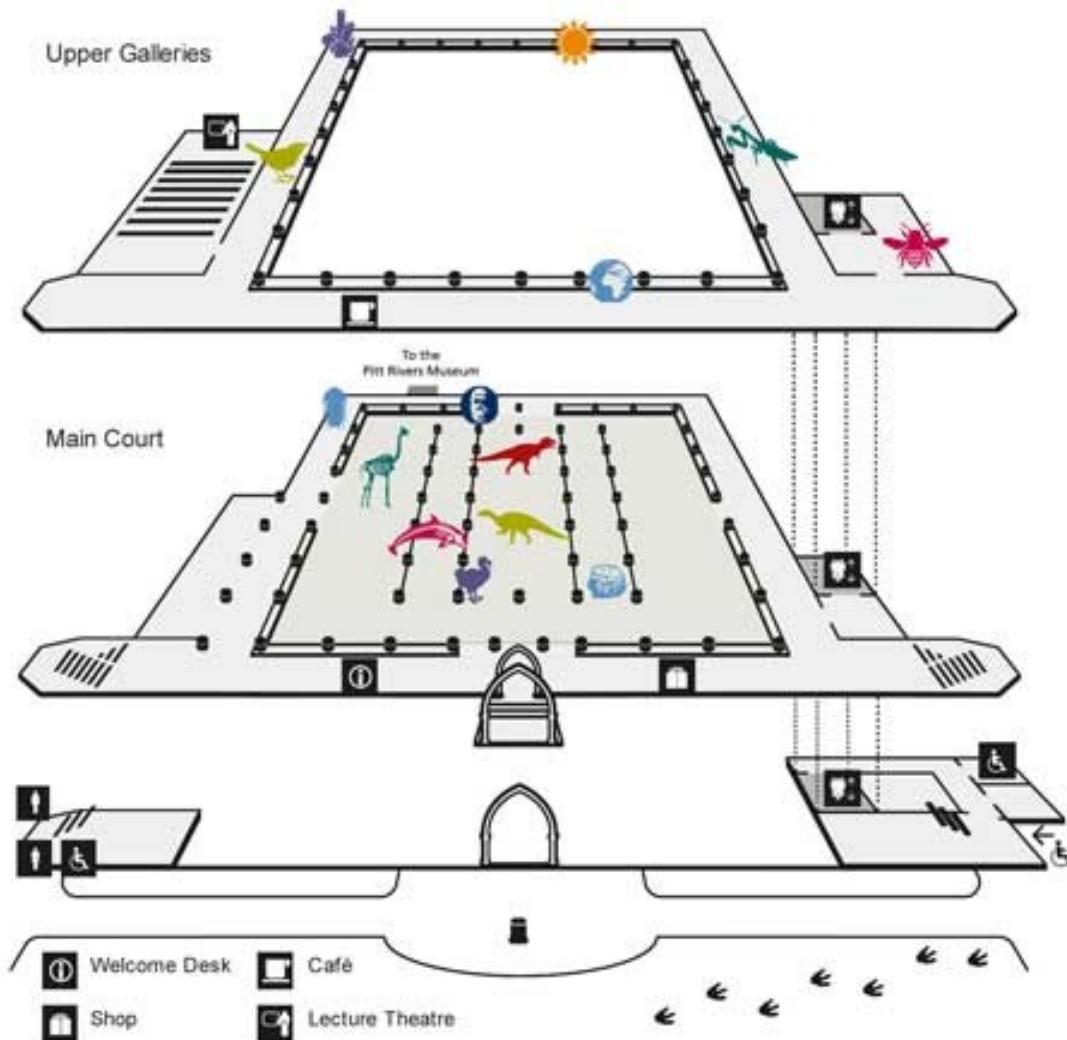
Např. Oxford University Museum (1855-1860)

Natural History Museum London (1871-1881)

- Opět souvislost mezi „dekorací“ a umístěnými sbírkami

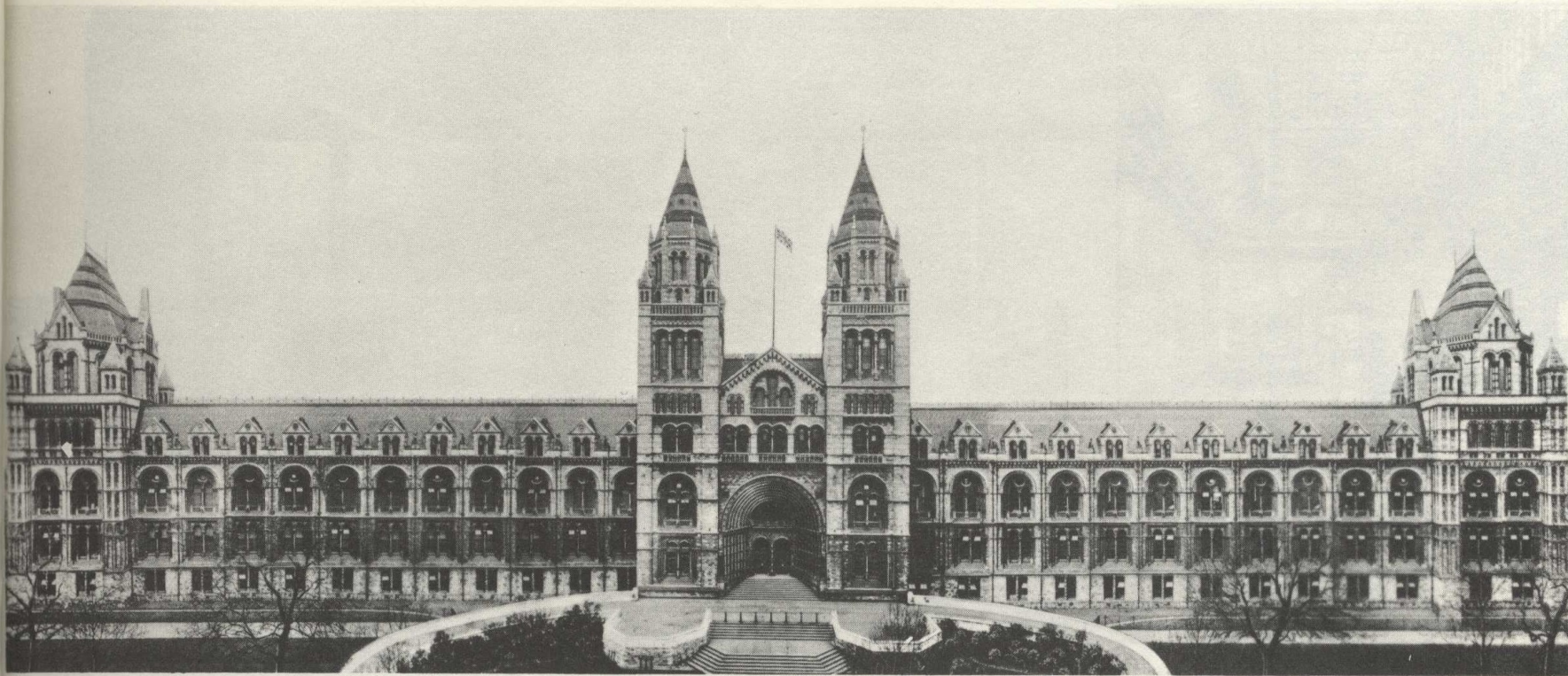
Museum of Natural History

A few highlights...

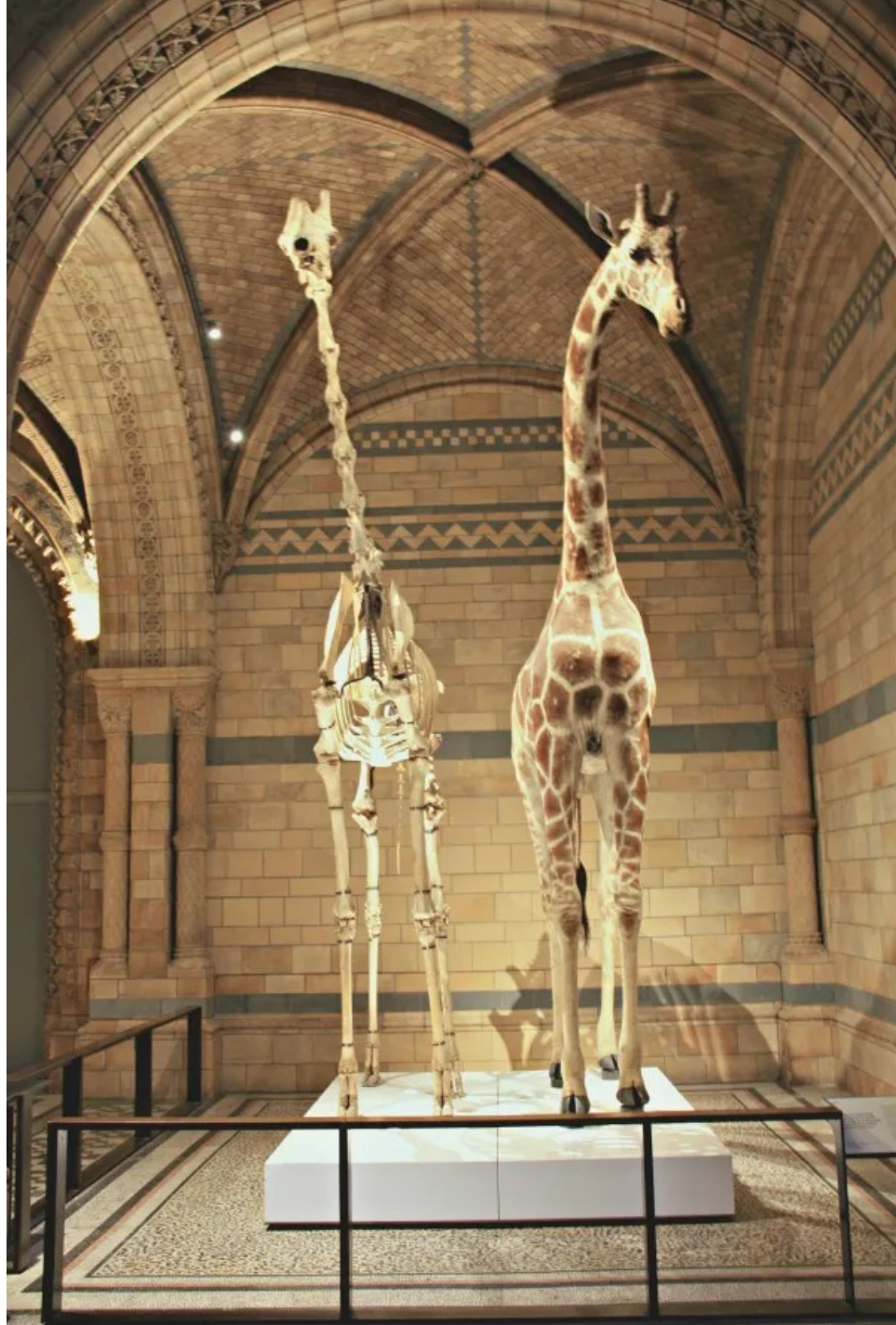
- Gemstones
- Bird displays
- Live insects
- Bee hive
- Trilobite slab
- Darwin statue
- Skeleton parade
- Tyrannosaurus rex
- Whale skeletons
- Iguanodon
- Dodo display
- Touchable meteorite
- Earth and Sun scale model

8.50 London, Natural History Museum, 1871–81, by Alfred Waterhouse

Muzeum jako nástroj

Během 19. století obvykle u muzeí budova a sbírka tvoří dvojici nebo jsou vystavována pro určité sbírky (Glyptotéka, Alte Pinakothek) a poskytují malý prostor pro rozšiřování, dostavby atd.

K dramatické změně došlo v roce 1851, kdy byla uspořádána Great Exhibition v Londýně --- byla první svého druhu (veletržní pojetí)

Crystal Palace – demontovatelný, flexibilní

Z Londýna pak přenesen do Sydenhamu (zničen 1936)

Započala móda mezinárodních výstav (Paříž 1855, 1867, 1878, 1889, 1900)

53 London, Crystal Palace (Joseph Paxton, 1850-51)

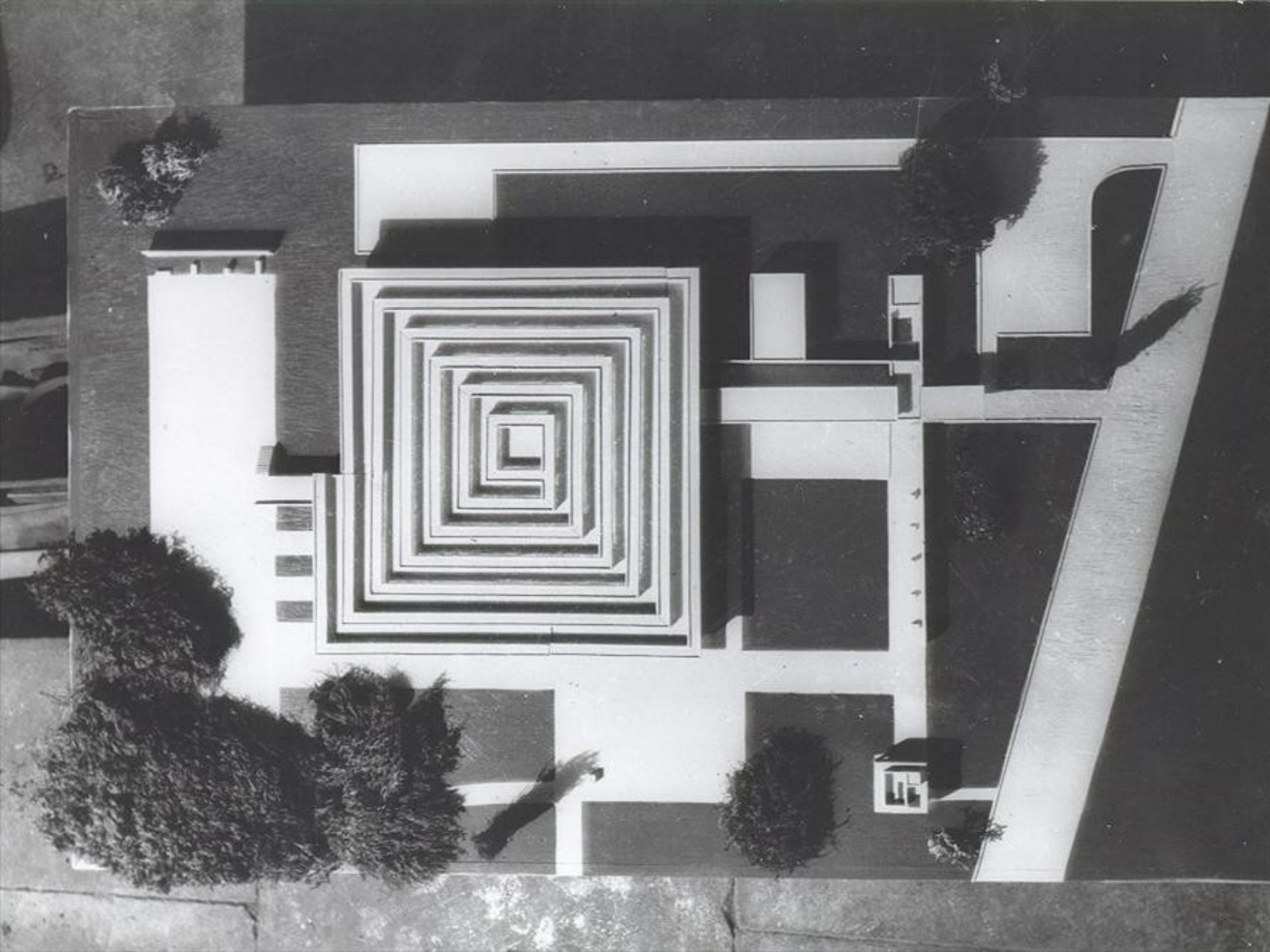

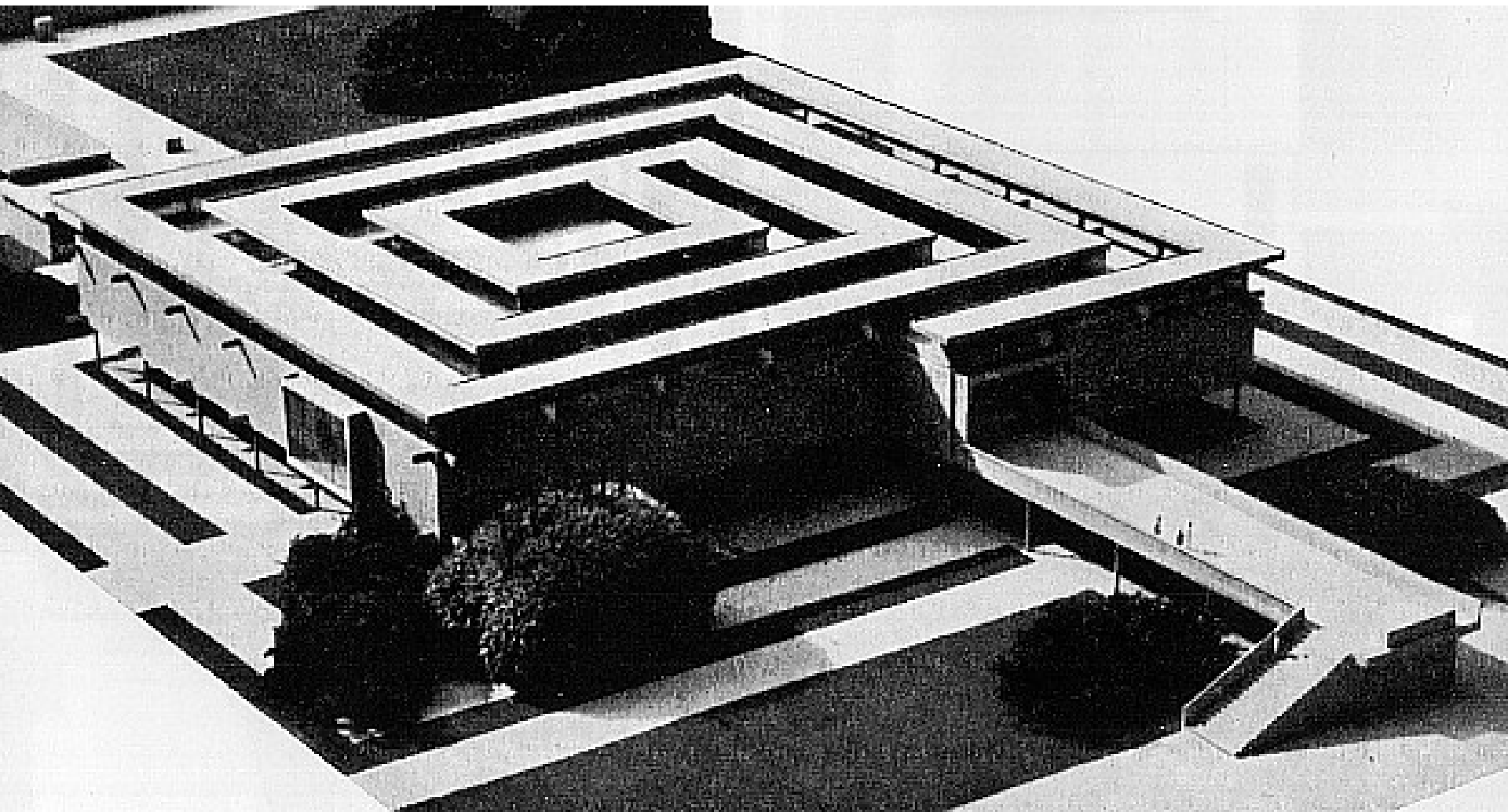
Idea muzea jakožto nástroje předpokládala jeho flexibilitu a adaptibilitu – mezinárodní výstavy fungovaly na principu dočasných výstav

Le Corbusier – Museum of Unlimited

Growth...spirála, rostoucí s počtem sbírek,
bylo-li potřeba více výstavních prostor,
dostavěly se

Budova spočívala na pilotech, vstup uprostřed

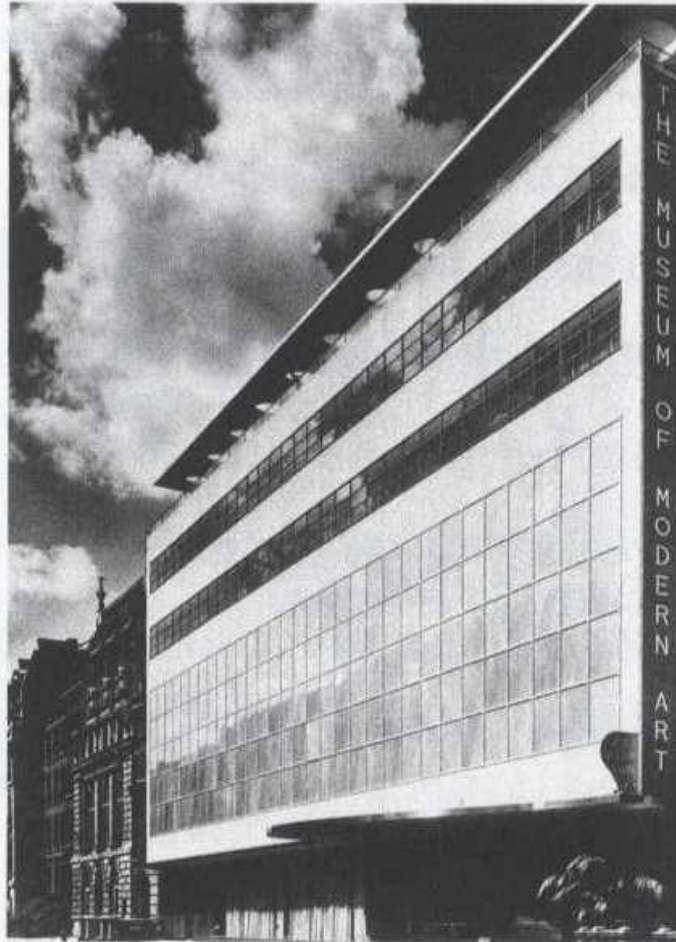

1929 – založeno Museum of Modern Arts, New York, sbírky současného umění, zastaralé (více jak 50 let) přesunovány do Metropolitan Museum či procházely deakcesí... Alfred H. Baar

- Muzeum tak mělo stálou expozici, ovšem neustále se proměňující... tento princip byl však postupně opuštěn a MoMA se stalo definitivně „úložištěm“ umění 20. století

1939, Goodwin, Stone – MoMA, Manhattan...v
té době ještě MoMA požadovalo flexibilní
výstavní prostory (politika nového umění...)

Galerie v několika podlažích – vždy se jednalo o
volný prostor, přerušovaný pouze sloupy,
prostor mohl být dále dělen a mohly být
vytvářeny rozličné prostory

44 New York, the Museum of Modern Art (Philip Lippincott Goodwin and Edward Durrell Stone, 1937-39)

MoMA – vytvářen prostor flexibilní, ale zároveň neutrální...vzniká zde estetika „white cube“

- Jde nově o prostor, kde architektura nerozptyluje od vnímání vystaveného díla (oproti dřívějšímu významu architektury pro prezentaci)
- Předpoklad, že takový prostor poskytne možnost kontemplace a pohroužení se do obsahu expozic

„white cube“ se stává modernistickým
paradigmatem vystavování --- v druhé
polovině 20. století tento typ dominuje

MoMA výrazně ovlivnila podobu muzeí umění,
do tradičních postupů bylo přijato mnoho
moderních tendencí

Renzo Piano, Richard Rogers – Centre George Pompidou (1977)

- Pomohlo redefinovat tradiční muzeum – je kulturním centrem, které zahrnuje mnoho uměleckých aktivit

...kromě Musée National d'Art Moderne a dalších prostorů pro dočasné výstavy zahrnuje i divadla, koncertní sítě, kina, knihovnu, restauranty...

CGP – naznačilo „demokratizaci kultury“

- Budova je hi-tech, přístup je na úrovni ulice, na prostoru před ní možno pořádat performance atd.

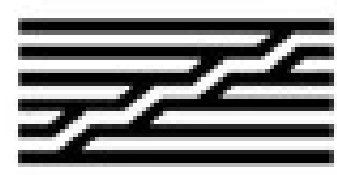
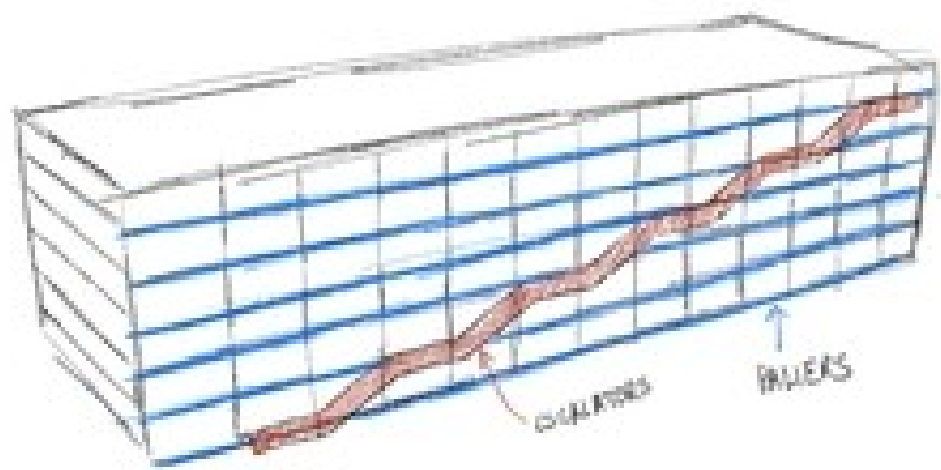
...padá hranice mezi obecnou a populární kulturou

----- CGP demonstruje díky mnoha aktivitám kulturu jako **proces participování**

„...with the Centre Pompidou, the traditional museum was integrated in portfolio of cultural practices and activities...”

fonction - AUCUN MÉTRIS

Centre Pompidou

Případ Frankfurtu – zničen během II. světové války, jeho obnova se nesla ve znamení modernizace a motorizace --- vzniká „Bankfurt“ či „Krankfurt“

1976 – plány Museumsufer (Muzejní nábřeží)...13 nově vystavěných či přestavěných muzeí – vzniká Eldorado postmodernismu (Richard Meyer, Hans Hollein ad.)

Londýn, Tate Modern (Herzog and de Meuron, 2000) –
též součástí regeneračního projektu – integrováno do
urbanistického konceptu

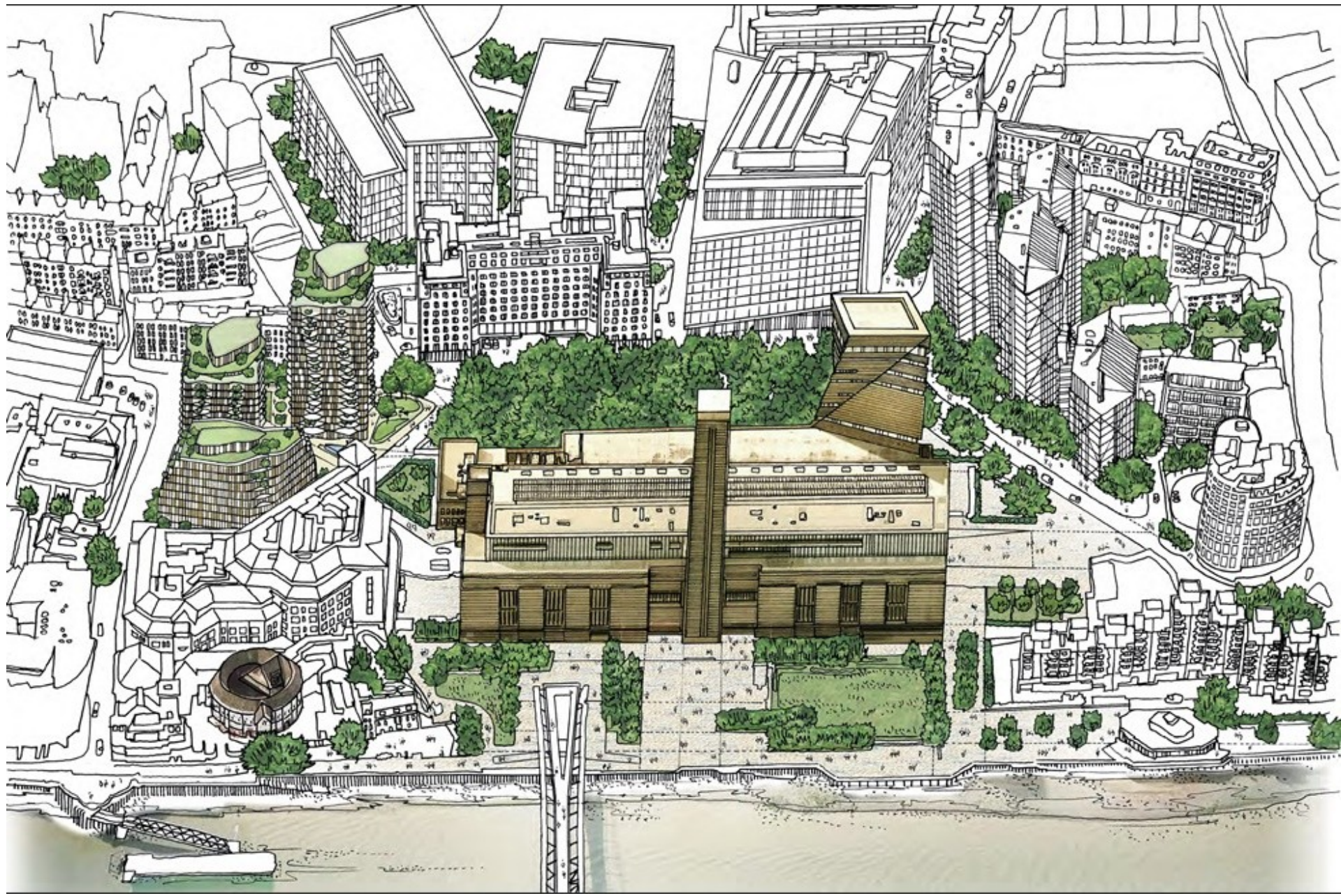
Využívány i existující budovy – celkově však pocit
„integrity“

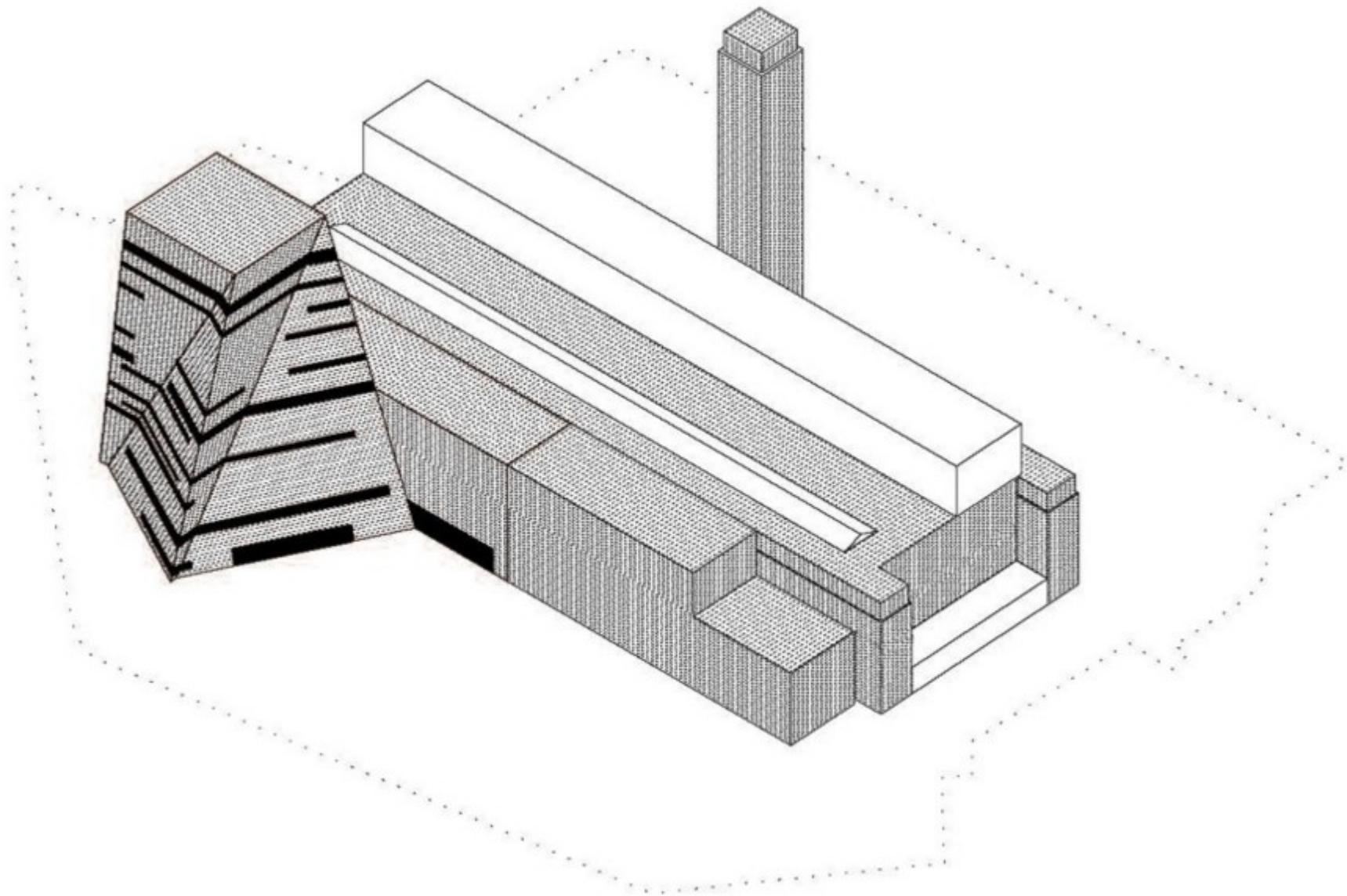
Bilbao Guggenheim (od 1997) je oproti tomu zaměřeno
na rozmanitost, **„variety“** – postavilo se kvůli němu
nové metro, vazba na letiště... --- na chvíli se objevilo
i v jednom z filmů JB, všech architektonických
magazínech...

2004 – zpřístupněna po dvou letech MoMA –
revitalizace – Yoshio Taniguchi

Forma „white cube“ je zmírněna

**„architektura by neměla soutěžit s uměleckými
díly, měla by zmizet“** ...částečný návrat k
„památníku“

--- postmodernismus propojil „památník“ a
„nástroj“

- Architektura je jen „okolo díla“

- Ilustruje to dílo Daniela Libeskinda

MoMA

MoMA

NO STANDING
ANYTIME

Museum Store

NO STANDING
ANYTIME

Architektura interpretuje a rámuje výstavní příběh a vyvolává fyzickou i psychickou odpověď u návštěvníka

...

Postmodernismus – propojuje instrument a monument – muzeum nově odpovídá navíc na rozvoj globálního turismu...